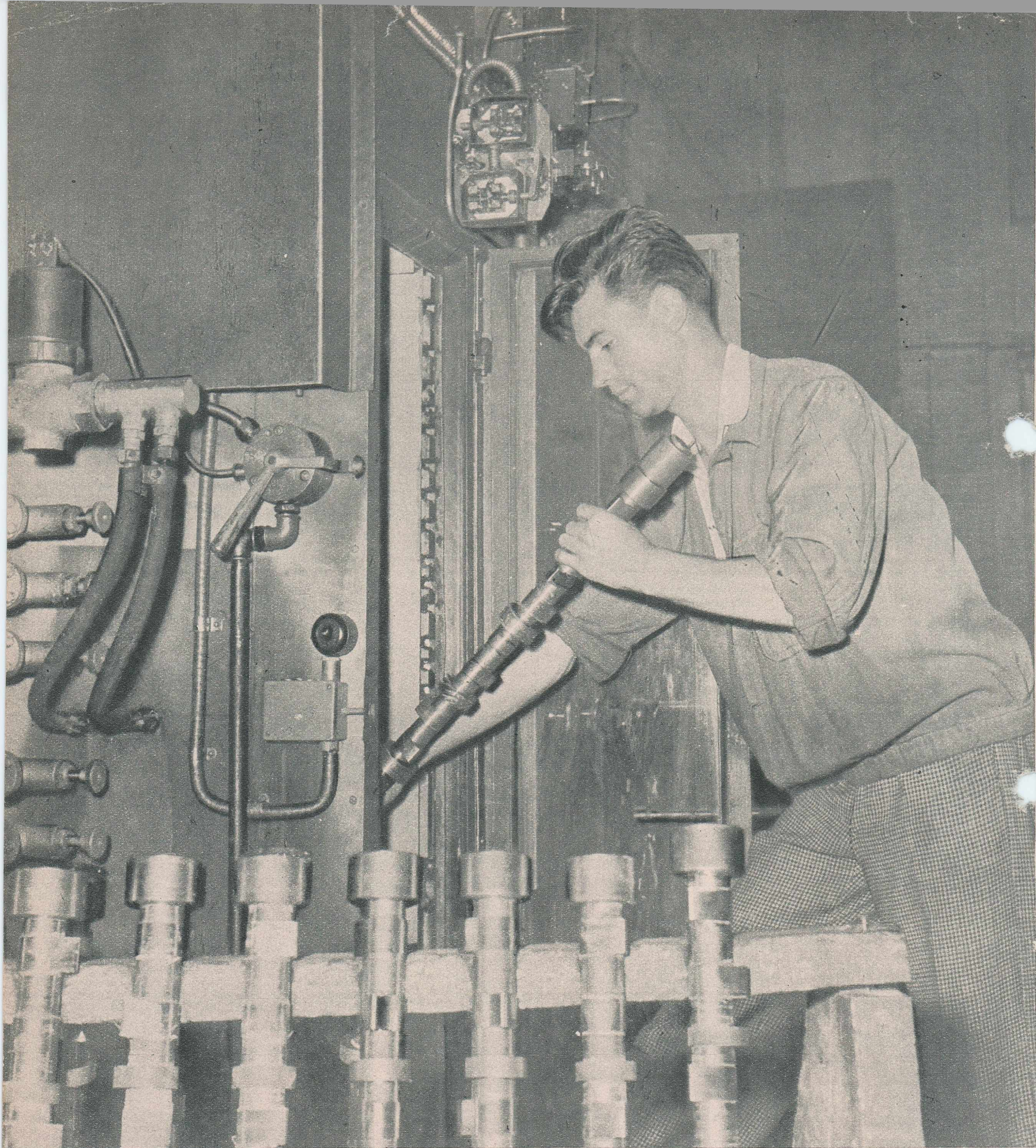

A young girl with her hair in a bun, wearing a traditional Romanian folk dress with intricate black embroidery on a light-colored blouse and a patterned skirt. She is playing a violin with a bow. The background is dark and out of focus.

FLACARA

Nr. 18 (91) — 15 SEPTEMBRIE 1956

Tînărul muncitor Vasile Duda, de la uzinele „Steagul Roșu” din Orașul Stalin, a deprins repede să minuiască noua mașină de căltre prin curenți de înaltă frecvență a axelor cu came, construită de un colectiv de muncitori, ingineri și tehnicieni din uzină.

Fotografie de A. MIHAILOPOL

COPERTA 1: Coca Gheorghijoiu nu are decât 9 ani. Și, totuși, ea cîntă într-o orchestră... Înșă într-o formație ai cărei membri sînt, ca și ea, la vîrsta cînd abecedarul e încă proaspăt în memorie: orchestra de copii a Casei racionale de cultură din Tg. Jiu.

Fotografie de A. LOVINESCU

COPERTA a IV-a: Cablurile de oțel ale funicularelor leagă cele două maluri ale Bistriței, acolo unde se toarnă muntele de beton al barajului de la Bicaz.

Fotografie de S. STEINER

„Cercurile reacționare conducătoare din R. F. Germană au interzis partidul comunist, deoarece el slujește cu devotament interesele clasei muncitoare și ale poporului german și este forța cea mai hotărâtă în lupta împotriva remilitarizării, împotriva prefacerii Germaniei în focarul unui nou război. Partidul comunist a fost interzis pentru că el se pronunță hotărât împotriva războiului și mobilizează masele populare din R. F. Germană la lupta pentru unificarea pașnică a Germaniei, pentru pace și democrație”.

(din „Declarația C. C. al P. M. R. cu privire la interzicerea Partidului Comunist din Germania”)

SĂ FIE ANULATĂ RUȘINOASA SENTINȚĂ DE LA KARLSRUHE!

La 17 august, tribunalul constituțional federal de la Karlsruhe a declarat Partidul Comunist din Germania ca „anticonstituțional” și a pronunțat interzicerea acestuia. Iar apoi, autoritățile vest-germane au pornit la atacarea și devastarea sediilor partidului comunist și ale ziarelor comuniste, la arestarea celor „bănuțiți de activitate politică ilegală”...

Vestea interzicerii Partidului Comunist din Germania, răspândită cu repeziciune în întreaga lume, a zguduit profund opinia publică mondială. În rîndurile tuturor oamenilor cinstiți de pe glob, acțiunea samavolnică a cercurilor conducătoare de la Bonn a provocat o adîncă neliniște și indignare. Înscenarea judiciară de la Karlsruhe, sentința tribunalului federal vest-german — elaborată și pregătită cu mult înainte de 17 august — măsurile repressive ce au urmat, seamănă prea bine cu cele petrecute în anul 1933. Omenirea nu poate uita că și hitlerismul și-a început crimele prin interzicerea partidului comunist, ca să continue apoi cu lichidarea sindicatelor și a tuturor organizațiilor democratice și în cele din urmă cu dezlănțuirea războiului. Și iată că, astăzi, la mai bine de un deceniu de la prăbușirea hitlerismului, se mai găsesc politicieni lipsiți de scrupule, care nu vor să țină seama de învățămintele istoriei. Ei își netezesc calea spre înfăptuirea planurilor lor revanșarde, tot într-o ofensivă fățișă împotriva drepturilor fundamentale ale oamenilor muncii din Ger-

mania occidentală, împotriva celor mai elementare libertăți ale poporului. Pare-se că cercurile oficiale din Republica Federală Germană, care au luat această măsură ilegală, nu vor să țină seama de faptul că ea nu poate decît să ducă la menținerea și chiar la adîncirea scindării Germaniei, nu vor să țină seama de consecințele grave pe care le poate aduce o astfel de acțiune arbitrară.

Poporul român, căruia fascismul german i-a pricinuit nemăsurate suferințe, a înfierat în numeroasele mitinguri ce au avut loc pe întreg cuprinsul țării, acțiunea fascistă a autorităților vest-germane. Exprimînd sentimentele de revoltă ale oamenilor muncii din țara noastră față de odioasa sentință de la Karlsruhe și solidaritatea cu comunistii vest-germani. Declarația C. C. al P. M. R. cu privire la interzicerea Partidului Comunist din Germania spune:

„Poporul român, în frunte cu eroica sa clasă muncitoare, alături de toate forțele iubitoare de pace din lumea întreagă, se ridică cu hotărîre împotriva actului ilegal și antipopular al autorităților vest-germane. Poporul nostru nu poate uita cîte a avut de suferit de pe urma militarismului german și a fascismului și de aceea înfiearează cu cea mai adîncă revoltă sentința fascistă de la Karlsruhe...”

În numele muncitorilor, țăranilor, intelectualilor patriei noastre, al întregului popor al Republicii Populare Romîne, Comitetul Central

al Partidului Muncitoresc Român trimite un salut fierbinte comunistilor germani, tuturor patrioților care se opun samavolniciei fasciste. În lupta pentru o Germanie unită, democratică, iubitoare de pace, poporul german, clasa muncitoare germană, partidul ei comunist se pot bizui pe solidaritatea frățească a clasei muncitoare din România, a partidului său, pe simpatia întregului popor român”.

... În timp ce de pe întreg globul se îndreaptă către Bonn protestele milioanei de oameni cinstiți, printre care și cele ale poporului nostru, autoritățile vest-germane continuă repressiunile lor împotriva comunistilor germani, luptători pentru libertăți democratice, pentru unitatea Germaniei, pentru pace și securitate internațională.

Degeaba jubilează cei ce consideră măsura fascistă a interzicerii Partidului Comunist din Germania ca „un exemplu însufletitor” de luptă împotriva comunismului. Așa cum se arată în Declarația P.C.G. „Partidul Comunist din Germania nu poate fi înlăturat și cu atît mai puțin nimic. El este trup din trupul clasei muncitoare germane. Rădăcini adînci leagă Partidul Comunist din Germania de clasa și poporul muncitor, deoarece el apără interesele clasei și poporului”.

Așa cum a supraviețuit lui Hitler, Partidul Comunist din Germania există și va continua să existe, luptînd mai departe pentru unitatea și fericirea poporului german.

Arenele Libertății — Un aspect de la marea miting de protest al oamenilor muncii din Capitală împotriva interzicerii Partidului Comunist din Germania.

La mitingul de la uzinele de tractoare „Ernst Thälmann” din Orașul Stalin, a luat cuvîntul și tovarășul Otto Grotewohl, președintele Consiliului de Miniștri al R. D. Germane. În fotografie: constructorii de tractoare din Orașul Stalin, în timpul mitingului. Sus: tovarășul Otto Grotewohl, vorbind.

In cronicile vechi se pomenesc despre un oarecare rege grandoman care a ordonat soldaților săi să biciuiască marea, indignat de faptul că valurile stîrnite de o furtună l-au împiedicat în realizarea unui știu căror planuri.

Cronicarul vremii a socotit nimerit să adauge — dacă mai era nevoie de aceasta — că strădania regelui nădărnica s-a dovedit zadarnică; marea nu i s-a supus.

De bună seamă cronicarul socotise că cei ce aveau să-i citească

Presa muncitorească revoluționară din ambele părți ale Germaniei s-a ridicat cu hotărîre împotriva actului arbitrar al autorităților de la Bonn. În facsimil: o pagină din ziarul „Neues Deutschland”, organul P. S. U. G., în care este infierată hotărîrea tribunalului din Karlsruhe și se afirmă credința clasei muncitoare germane că partidul comunist nu poate fi desființat.

slova nu cunoșteau forța legilor naturii.

Încă din antichitate, filozofii și oamenii de stat ai Greciei s-au străduit să deslușească înțelesul profund al legilor societății. Abia mai târziu, în urma cercetărilor științifice ale lui Marx și Engels, noi am putut cunoaște legile cele mai importante după care se călăuzește istoria omenirii în drumul ei. Iată pentru ce, generațiile viitoare, răsfoind ziarele anului 1956, vor avea să afle cu dreaptă nedumerire și chiar cu stupefacție că un tribunal vestgerman și-a putut închipui că ar putea sfida legile istoriei printr-o sentință judecătorească.

Au trecut 110 ani de cînd s-a făcut nucleul unui partid al proletariatului. De atunci tot soiul de prinți și cancelari grandomani și fără putere au dat de 110 ori 110 și de încă 110 ori sentințe de... condamnare a acestui partid.

Pe atunci nucleul organizat al partidului număra doar ceva mai mult de 2000 oameni. Astăzi, rîndurile partidelor comuniste și muncitorești numără 20 de milioane de oameni. În urmă cu un veac, ideologia acestui partid cuprinsese 100.000 de oameni, reprezentînd

În Germania occidentală după interzicerea partidului comunist: descindere polițienească la redacția ziarului „Hamburger Volkszeitung”. Înconjuțați de ura poporului, urmașii hitleriștilor operează după toate regulile terorii fasciste.

SA FACEM ZID ÎN JURUL COMUNIȘTILOR GERMANI

de prof. dr. Jürgen KUCZYNSKI
Laureat al Premiului de Stat al R.D. Germane

un procent de 0,01 din totalul populației globului. Astăzi, ideologia partidelor clasei muncitoare a devenit arma a 1.500.000.000 de oameni, reprezentînd 60 la sută din populația globului.

Peste un miliard și jumătate de oameni au descoperit taina mersului înainte al omenirii și știu acum că bunăstarea nu se poate obține decît prin lupta împotriva acelor ce trăiesc din sudoarea altora, că pacea nu se poate obține decît prin lupta împotriva acelor ce trăiesc din sîngele altora. Și pentru că vorbeau fătîș despre aceste adevăruri, pentru că învățau și pe alții să pretuiască adevărul, comuniștii din Germania apuseană și-au atras ura reacțiunii.

Comuniștilor germani li s-a interzis, prin sentința unui tribunal, să împărtășească prin scris și prin viu grai, în partea de apus a Germaniei, adevărurile mari ale științei și vieții sociale. Ei, comuniștii Germaniei de vest, sînt acuzați de aceeași crimă pentru care i s-a întins cîndva lui Socrate cupa cu otravă, aceeași crimă pentru care a fost torturat și ars pe rug Giordano Bruno.

N-ar fi de mirare să-i vezi mîine pe reacționarii vestgermani interzicînd pînă și soarelui să... strălucească, pe motiv că razele sale ar primejdi politica N.A.T.O... Tot așa te poți aștepta ca mîine ei să interzică florilor să-și împrăstie parfumul, sau să încînte ochii cu frumusețea coloritului lor, să interzică păsărelelor ciripitul vesel, contrariați de „astfel de activități” care-i umplu pe oameni de bucuria vieții și-i fac „să nutrească antipatie” pentru perspectiva de a deveni victimele unor războaie fără rost.

S-ar putea, totuși, să nu-și ducă nebunia chiar atît de departe, ci să se limiteze doar la a interzice oamenilor de a-l citi pe marele Goethe, de a admira operele celebrului Rembrandt, de a asculta muzica nemuritoare a unui Beethoven. Poate că pentru moment nu se vor ocupa decît de „chestiunile politice” și vor interzice partidul social-democrat și syndicatele. Dar un lucru e cert: mult timp nu-și vor mai putea face mendrele.

În istoria fiecărui popor există momente tragice: sînt momente în care poporul e pasiv la tot ce se întîmplă, asemenea unui om încremenit de privirea unui șarpe, sau, dimpotrivă, există momente în care mulțimea este cuprinsă de o febrilitate neobișnuită, ca și cînd s-ar afla sub efectul unui stupefiant; în astfel de momente dușmanii omenirii își fac de cap. Și poporul plătește scump astfel de rătăcirii — le plătește cu ani și adeseori cu decenii de cruntă mizerie materială și spirituală.

În trecutul îndepărtat multe popoare n-au reușit să tragă învățămintele cuvenite din propria lor experiență. Ele au dispărut de pe arena istoriei. În zilele noastre cei ce întruchiează pentru fiecare popor materializarea vie a expe-

rienței tuturor popoarelor, ca și a tuturor învățămintelor istoriei, sînt comuniștii. Comunismul nu poate fi interzis prin sentințe judecătorești așa cum nu poate fi interzis mersul înainte al omenirii spre viitor.

Reacționarii ar vrea să prefacă Germania occidentală într-o temniță a libertății, într-un abator al progresului. Această părere a devenit certitudine pentru toți oamenii iubitori de libertate și progres, în urma interzicerii Partidului Comunist din Germania.

Interzicerea partidului comunist a dat o nouă și grea lovitură tății Germaniei. Acest adevăr poate fi negat numai de către cei ce confundă libertatea cu sclavia, progresul cu reacțiunea cea mai neagră. Pentru că în toată Republica noastră nu s-ar găsi nimeni care să accepte unificarea Germaniei în asemenea condiții. Noi, cei din Republica Democrată Germană, respingem cu minie minciunile debitate de acei politicieni ai Germaniei occidentale care declară că interzicerea P.C.G. nu ar avea nici o legătură cu problema unificării Germaniei. Nu numai noi gîndim astfel.

În însăși Germania apuseană un număr tot mai mare de membri și alegători ai partidelor burgheze și în primul rînd al celui social-democrat, precum și anumiți politicieni chiar din conducerea partidelor guvernamentale nu sînt de acord cu interzicerea partidului comunist. Milioane de oameni nu sînt comuniști s-au declarat și se declară împotriva acestei interdicții; această opoziție găsește ecou chiar și în unele zărilor guvernamentale vest-germane.

Însă războaiele mondiale nu au putut fi niciodată împiedicate doar prin declarații ca „nu sînt de acord”. Și în Cartagina au existat cîndva oameni care „nu erau de acord”. Dar în istorie nu contează decît faptele. Cel ce a fost bine întîmplat și a pierit este de plîns. Cu lacrimi nu s-a putut face nimic în viitorul. Lacrimile sînt într-adevăr sărate, dar sarea aceasta nu e totuna cu grăuntele înțelepciunii. Important este ca oamenii muncii să facă zid în jurul tovarășilor noștri din partidul comunist și să-i apere. Important este ca toți germanii cinstiți să ia parte la bătălia împotriva dictaturii acelor ce împing poporul spre ruină, împotriva dictaturii sclaviei și terorii, împotriva dictaturii prostiei și reacțiunii, împotriva dictaturii trădătorilor poporului nostru german și a trecutului nostru, a trădătorilor prezentului și viitorului nostru!

Fără îndoială că progresul va birui. Fără îndoială că Germania va fi reunificată. Iar gîndurile și faptele progresiste ale cetățenilor Republicii noastre Democratice Germane vor constitui o pildă, un înalt exemplu, pe care va trebui să-l urmeze Germania unită.

(După „Neues Deutschland”)

Răzbușunarea comunistului

— povestire —

de Orlin VASILEV

Ilustrații de N. POPESCU

Publicăm aci un fragment din povestirea cu același titlu a scriitorului bulgar Orlin Vasilev, binecunoscut cititorilor și spectatorilor noștri, prin plasele „Alarma” și „Cei ce cauă fericirea”, care au fost reprezentate cu succes pe scenele teatrelor românești. În povestirea „Răzbușunarea comunistului”, este redată spovedania lui Petcu, vechi și încercat activist de partid, care-i vizitează pe autor, în timp ce acesta se frământă să scrie o povestire specială. La rugămintea scriitorului de a-l ajuta să se „inspire”, Petcu îi povestește cele ce urmează.

...După reprimarea răscoalei din 1923¹⁾ eu n-am reușit să fug peste graniță. Fusesem rănit și, să recunosc, subpreciasem pericolul. Am cămas deci în satul meu, ascuns în saivul oilor, acolo unde poliția m-ar fi căutat în primul rând. Am încercat să mă fac nevăzut abia înd detașamentele de pedeapsă fasciste au încercuit satul, spre a-l percheziționa casă cu casă. Să vă țineți lanț mână de mână, dar să nu-l scăpați, se poruncise jandarmilor. Și am început să mă strecur printre umbrele nopții cu lună, dar încotro? La ce ușă să bat, când în sat nu exista casă fără să aibă pe cineva ucis în luptele răscoalei sau fugit peste graniță? Nu exista familie care să nu aibă un arestat, un spânzurat de stâlpii de telegraf sau un dispărut fără de urmă.

Răscoala din septembrie era prima noastră răz-bătălie împotriva fasciștilor, așa că răz-bunarea lor era îndrjrită la culme. În acele zile căseseră decimați mulți dintre luptătorii noștri și sufletele noastre erau îndurerate... Și în aceste suflete era și al meu.

Luna lumina puternic... Atunci mi-am adus aminte de Dona. Sau, mai exact de ochii ei, fiindcă, ori de câte ori mă întâlnea această fată tăcută, se oprea și mă privea cu niște ochi mari, speriați și vrăjiți. Iar dacă o priveam și eu, pleca rușinată capul. Poate că era îndrăgostită de mine... Nu știu! N-aveam timp de asta. Și gîndeam că eu nu puteam avea parte de așa ceva... Dona se măritase apoi, așa cum s-a nimerit. Așa mai acătării ca Velio porcarul, nu găsise, că era biata de ea sărăcana sărăcanelor și mai și trăgea puțin un picior.

Cu Velio trăia însă bine, îi născuse doi copii, de toată frumusețea.

M-am strecurat pe lângă ziduri pînă la căsuța lor și am ciocănit ușor în geam. Dona a venit să-mi deschidă. Am întrebat-o dacă-i e bărbatul acasă. Era dus la porci, copiii dormeau.

— Mă urmăresc, Dono! Au încercuit satul și cum s-o lumina de ziuă o să dea năvală. Trebuie să mă ascund pe undeva, ce zici?

— Unde să te ascund, Petcule! — se apucă ea cu mîinile de obraji. Unde, spune și tu! Adevărat, unde? Casă de porcari — o odăiță — nici beci, nici grajd, nici coșară.

— Îngroapă-mă, Dono — strigai eu cu vocea înăbușită. Strigai așa, cuprins de deznădejde. Dar în aceeași clipă am înțeles că lucrul asta s-ar putea face; să mă îngroape în pămînt.

Mă îngropat în locul stogului de fîn, lângă gardul de răchită și a continuat apoi să sape curtea, de parcă voia să facă grădină din ea.

Nimeni nu văzuse că bătusem și că am stat

de vorbă cu Dona la fereștrucă ei. Trădători erau mulți în lupta noastră. Și nu întotdeauna dintre dușmanii noștri, chlaburii. Cîteodată se duceau să facă denunțuri la primărie și niște sărăceni, oameni cumsecade. După asta-i întrebam: De ce? Spuneți de ce ați făcut asta?

— Păi, uite așa!...

N-o făcuseră din dușmănie, din necaz, ci din prostie și neștiință, dintr-o nepăsare periculoasă, din acea curiozitate sau dorință animalică de a vedea ce o să se întîmple... Un asemenea sărăcan, ori un dușman care ne urmărea să ne facă rău, m-ar fi putut vedea și denunța.

Pe când jandarmii scotoceau satul, eu stam îngropat în țărînă, lângă ostreț, cu o țevă de trestie în gură și-i auzeam pe jandarmi:

— Spune, unde e?... Unde l-ai ascuns, spune căte ce ești!...

— Nu l-am văzut, măi oameni ce sinteți! — se apăra Dona. — Cum puteam să-l ascund, dacă nici nu l-am văzut?

Înjurături, bătaie, bătaie cumplită... Dona urla, urlau împreună cu ea copiii. Femeile și bărbații din sat, înspăimîntați, se adunaseră și priveau cu groază.

Căpitanul de jandarmi era o bestie — fiul unui morar — care a reușit pînă la 9 septembrie să scape. El porunci să se aducă paie din ogrăzile vecine, să le împrăștie împrėjurul casei porcarului, iar pe cei doi copii să-i încuie în casă.

Fiul morarului scăpără chibritul să dea foc, că altul care să îndrăznească să facă acest lucru nu se găsise. Flăcările cuprinseseră paiele și fumul începu să înăbușe copiii care se aflau în casă.

— Vorbește! — răcni fiara. Vorbește, că-ți ard copiii de vii. Și pe tine te arunc în flăcări.

Dona tăcea... De chin, își mușcase buza adînc și singele-i siroia pe pieptul sfîșiat. Femeile au început să țipe, bărbații să urle și cu toții grămadă s-au năpustit înspre căpitan.

— Ce faci, domnule căpitan? Dă drumul micuților!

N-au mai putut răbda nici soldații. Au dat la o parte paiele, au împins ușa care începuse să ardă și au scos copiii pe jumătate sufocați...

Dona, sleită de puteri, abia cînd au adus

copiii lângă ea, s-a prăbușit ca un arbore tăiat de la rădăcina.

...După cum vezi, îi sînt îndatorat Donei, foarte îndatorat. O vorbă din popor spune că „ceea ce ți se cuvine poți cere și la jumătatea drumului”. Și a venit o zi cînd Dona mi-a cerut să-i achit datoria veche. În 1946, cînd luptam pentru colectivizare, a venit la mine la oraș, unde îndeplineam o sarcină de mare răspundere.

— Petcule, spuse, v-ați pus să strîngeți pămîntul oamenilor la un loc.

— Da, ne-am cam hotărît, Dono. Cine vrea, se înțelege. E pentru binele lor.

— O fi spre binele nostru, conveni ea. Dar dacă e după cum vrea fiecare, pe mine să nu mă băgați în treaba asta. Vreau să-mi vii în ajutor, să le spui să mă lase în pace, în afara colectivei. Doar știi, Petcule — începu ea să se tînguiască — alea două hectare, cite le avem, le-am adunat cu trudă, cu ani grei de flămînzeală. Așa le-am strîns, Petcule! Cu foamete cumplită! Am smuls dumițatul din gura copiilor, iar tatăl lor a trăit ca un cîine, gol, desculț!...

Buzele-i vinete-cenușii tremurau, umerii i se cutremurau. Basmău-a-i alunecase peste spate, dezvelindu-i părul încăruntat și fața arsă de soare, zbîrcită, muncită de suferințe grele.

— Nu-mi luați pămîntul!... Lăsați-mi-l, Petcule!

Îți închipui cum mă simțeam în clipele acelea. Dona venise să mă roage să n-o luăm și pe ea în socialism. Tocmai pe ea s-o lăsăm — femeie sărmană, schingiuită, o eroină a poporului, care nu și-a preocupat viața în fața călăilor, nici a ei, nici a copiilor săi.

De unde să scof cuvinte să o lămuresc? Tot ce se putea spune în cuvinte, spuseseam îndeajuns și eu și tovarășii mei în adunările ținute, în convorbirile cu fiecare om în parte.

M-am apropiat de ea, am apucat-o de mînă — și ea cu oasele sfărîmate ca ale mele, dar vinjoasă ca un ghemotoc de rădăcini uscate.

— Uită-te la mine, Dono!

A înălțat ochii, m-a privit de aproape. Eram obraz lângă obraz. Mă cutremuram. Din adîncul acestor ochi licărea ceva groaznic: acea teamă de viață, de foamete adunată de sute de ani, intrată în sînge, în nervi. Licărea neîncrederea în oameni, în fericirea lor, licărea întreaga și întunecata, cumplita suferință a poporului.

Trecuse destulă vreme, poate un minut în-

1) În septembrie 1923 poporul bulgar s-a răscolat împotriva loviturii de stat a reacțiunii monarhiste pentru doborîrea guvernului popular al lui Stamboliski, instaurat în același an. Răscoala a fost sîngeros reprimată.

treg, fără să-mi cobor uitătura.

— Dona...

Din străfunduri, a răzbit o luminică, care s-a revărsat apoi peste toată fața.

— Ce e, Petcule?

Deodată, îmi păru că lângă mine, foarte aproape, stă nu băbuța Dona, ci fetița de odinioară, cu ochii ei minunați.

— Crede-mă, Dono. Nu te speria. Du-te și fă declarația, semnează-o. Du-te cu pământul la colectivă. E pentru binele tău. Și al poporului.

— Eu?... Petcule!...

— Ai încredere, Dono. Nu în mine, ci în singele care s-a vărsat ca să ajungem aceste vremuri. Crede în viață... Îți amintești, cum l-au spinzurat de nuc pe Stoicu, pe Dimităr și pe băiețușul acela mititel? Il chema Ganciu și era unicul copil al mamei lui. Dar numai pe ăștia? Dar copiii în casa cuprinsă de flăcări, ți-i amintești?

— Mi-amintesc — șoptiră, abia murmurând, buzele ei veștede.

Trecutul năvăli în amintirea noastră, cu groaza lui, cu lucrurile lui frumoase.

Și Dona m-a crezut. A plecat însufletită de nădejde. Încă de la gară s-a dus de a semnat declarația de înscriere. Și-a oprit doar o bucățică de pământ de o jumătate de hectar.

Greul a fost atunci când a început comasarea pământurilor. Aceste zile au fost foarte agitate și eu, pentru orice eventualitate, m-am rezeptat cu mașina pînă în sat. Noua mea înfruntare cu Dona s-a petrecut aici, chiar în mijlocul satului.

Pământul ei se găsea în luncă, unde este astăzi grădina de zarzavat a gospodăriei colective. Lanuri cu pământ roditor, gras. Dona își oprise pentru ea bucățica de pământ aici, ca o ultimă nădejde. Și de această nădejde a ei nu ne puteam atinge.

Era duminică. În sat pulsa viața nouă. Zi de sărbătoare cu muzică. La horă se prinseseră doar cîțiva tineri și cîțiva dintre vrednicii noștri constructori ai socialismului.

La un moment dat, o văd pe Dona fugind din-

spre podet, șchiopătînd, de parcă ar fi căutat pe cineva.

— Petcule, ești aici?

— Cum vezi.

— Petcule! — strigă ea cît o ținea glasul. M-am nenorocit! Mi-au luat pământul de grădină! Au intrat cu plugul în el, Petcule! Îi ară! Oprește-i, Petcule, nu-i lăsa!...

— Ai răbdare, Dona — încercăi eu s-o liniștesc. Doar îți dă pământ în altă parte! În luncă, așa cum știi, o să fie grădinile de zarzavat. Și ele tot ale noastre sînt. Pentru noi toți, o să scoatem de acolo și de mîncare și venituri...

— Ascultă — izbucni ea — spune-mi: te duci să scoți tractorul de pe locul meu, sau nu?

— Cum să-l scot, Dono? Eu am venit aici...

Măiculiță, cînd a urlat ea o dată și a început să-și smulgă, cu degetele-i osoase, hainele, basmaua, părul, încruntîndu-și fața, gura.

— Eh! Dacă aș fi știut!... Dacă aș fi știut... — urla în furia ei nenorocită. — Dacă aș fi știut, că ești unul din ăștia!... Un asemenea dușman al poporului... Cum de nu te-am dat atunci pe mîna jandarmilor!... Na! Na! Uite! — se ples-

nea cu palma peste cicatricea de pe buză, însîngerîndu-și gura. Pentru tine, dușmanule, mi-am mușcat buzele atunci, mi-am supt sîngele!

Și s-a azvîrlit în praf, înaintea mea, s-a zvîrlit colit ca un animal sălbatic și a urlat de moarte.

— Of, doamne, dumnezeule! De ce l-am ascuns, ca acuma să-mi mănînce pământul, să-mi nenorocască copiii!...

Au început să urle cu ea și alte femei, au început să plîngă copiii... Bărbații stăteau tăcuți, întunecați. Veneau mereu alții, dar nimeni nu se amesteca, iar comuniștii erau duși care încotro, acolo unde se simțea nevoia de oameni de încredere. Totuși se apropiară cîțiva dinspre primărie, dinspre cooperativă, și cei doi milițieni, piini de sentimentul autorității.

— Nea Petcule, ce poruncă dați?

Auzi, eu și să dau vreo poruncă milițienilor...

Mi-am lua șapca din cap și am început s-o

mototolesc în mîini. Apoi, m-am suit pe treptele din fața casei unde mă găseam și am început să vorbesc. Nu mai țin minte ce am spus, că între mine și lumea strînsă se lăsase o ceață. Dona urla, iar eu încercam să explic de ce urlă, cine anume urlă astfel prin gîtlejul ei.

...Dar m-am răzbunat de blestemele care mi le-a aruncat. M-am răzbunat crunt, că toate că am lăsat să treacă mai mulți ani.

Am știut cum să ne dăm viața în lupta pentru binele oamenilor, dar cum să aducem acest bine și în satul nostru, pe pământul nostru — nu știam. Ne dam seama ce trebuia să facem, cunoșteam experiența oamenilor sovietici, dar nu ne pricepeam încă. Sau, încă nu ne pricepeam așa cum trebuia. Am pierdut vitele, am căsăpît oile, am trimis oamenii să muncească la cîmp, pe dealuri, ca o turmă. Să fie toți o apă și-un pământ, fiindcă nimeni nu ținea seama de cine e mai lenș, cine e bolnav, cui îi place să stea pe tînjală. Fiecăruia îi socoteam participarea cu aceeași măsură: a lucrat, n-a lucrat bine — îi înseriam o zi de muncă.

Și ce fel de președinți ai colectivelor alegeam? Tovarășii cei mai buni, cei mai vechi, cei mai devotați din timpul luptei împotriva fascismului. Numai că în treburile gospodărești nu se pricepeau nici cum să împartă trei paie la doi măgari. Se părea că merg înainte către socialism dar ei ca racul — mergeau înapoi. Priveam mai mult îndărăt, către trecutele isprăvi eroice. Uite, așa a fost în timpul răscoalei din septembrie, așa m-au bătut la poliție, apoi, așa a fost în lagăr, la închisoare...

Bineînțeles, vorbeam și despre viitor: — Aveți răbdare, tovarășii. Vor veni și zile mai bune! Lapte și miere o să curgă în sat.

Bine. Din acest „viitor“ au trecut doi, trei, cinci, opt ani. Pământul a rămas pământ, oamenii, oameni. Și ce de mașini noi, ce știință, ce pilde frumoase. Cînd o să înțelegi, în sfîrșit, tovarășe, că laptele nu poate curge din limba ta, ci din ugerile vacilor bine îngrijite, iar pentru

UN DOCUMENT ACTUAL

Un document deosebit de interesant a fost descoperit recent în Arhivele Centrale Germane din Potsdam (R.D. Germană). Este vorba, după cum relatează ziarul „Neues Deutschland“, de un exemplar al actului de acuzare în procesul incendiului Reichstagului, pe marginea căruia se află o serie de notații autografe făcute de Gheorghii Dimitrov și de care el s-a servit apoi în proces.

După cum se știe, nemaipomenitul act provocator — așa-zisul proces

morale înalte a comuniștilor, pe de altă parte.

Cîteva din observațiile lui Gheorghii Dimitrov se referă la „argumentele“ șubrede pînă la absurd ale actului de acuzare.

Această piesă de bază a dosarului pretindea, printre altele, că martorul Weberstedt — demitar nazist — ar fi ascultat o convorbire între acuzatul bulgar Tanev și cîțiva deputați germani, la care Gheorghii Dimitrov notează ironic: „Tanev doar nu știe nici o boabă nemțes-

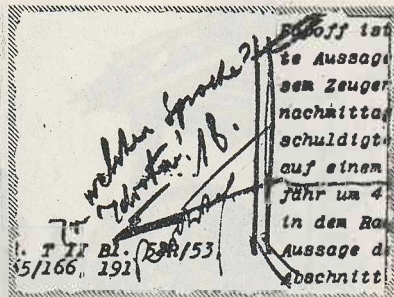
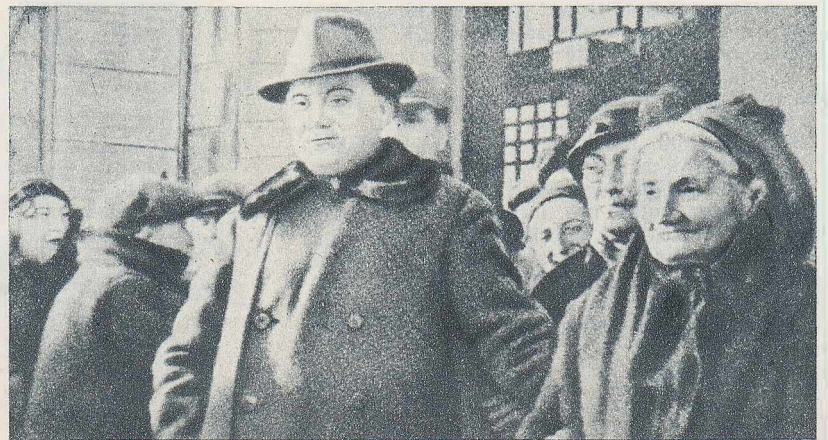
Rînd pe rînd, sînt spulberate, în continuare, ticăloasele invenții ale actului de acuzare. Mare preț pune, de pildă, acesta pe depoziția hitleristului Helmar, de profesiune chelner și delator, care afirmă că l-ar fi văzut pe Van der Lubbe (acuzatul principal) împreună cu Dimitrov, la restaurantul „Beyernhof“, focal în timpul cînd... Van der Lubbe ispășea o pedeapsă într-o închisoare din Olanda. „Cîtă lipsă de onestitate din partea autorului actului de acuzare“, notează Dimitrov revoltat.

Alte observații făcute de Dimitrov dezvăluie aspecte ale minunatului portret moral al luptătorului comunist aflat pe banca acuzării în procesul de la Leipzig, pe care a transfor-

mat-o într-o tribună de luptă și de demascare a hitlerismului. Dimitrov consideră că, în acest proces, sarcina sa de comunist era mai presus decît aceea de a-și apăra propria persoană. Aici trebuia apărată onoarea partidului comunist și principiul lui. Pe Gheorghii Dimitrov și tovarășii săi îl interesa doar să nimicească calomniile nerușinate aruncate pe seama partidului comunist și să demaște, în fața lumii întregi, dezgustătoarea putreziciune a fascismului.

Adnotările necrușătoare ale lui Dimitrov pe actul de acuzare al procesului de la Leipzig au o deosebită actualitate acum, după acțiunea ferocă a Interzicerii Partidului Comunist din Germania de către autoritățile vest-germane. Ce teribilă asemănare între procesul de la Leipzig din 1933 și procesul de la Karlsruhe din 1956!

O fotografie de valoare istorică. Salvat din ghearele călăilor hitlerști, luptătorul comunist Gheorghii Dimitrov, eroul procesului de la Leipzig, părăsește temnița nazistă, însoțit de mama sa.

insemnările lui Gheorghii Dimitrov pe actul de acuzare întocmit de hitlerști, la procesul de la Leipzig.

al incendiului Reichstagului — care a servit în 1933 lui Hitler ca pretext pentru dezlănțuirea prigoanei împotriva comuniștilor germani, a fost de mult demascat în fața întregii omeniri ca o monstruoasă mistificare. Documentul descoperit în Arhivele de la Potsdam reprezintă o piesă în plus pentru caracterizarea „justiției“ naziste, pe de o parte, și a tînutei

te. Iar cînd actul de acuzare repetă grosolană minciună, Dimitrov notează de data asta minios: „În ce limbă, idiotilor!“

De altfel, subliniind numele martorilor acuzării din cuprinsul actului, Dimitrov remarcă pe margine: „nazisți sadea!!!“. Iar la proces, va demonstra apoi ce valoare pot avea asemenea „depoziții“.

ere, trebuie prisăci — prisăci cu stupi aderați, din scînduri și nu din povești!... Și să fie ze trei-patru stupi la fiecare casă!... Oricum o fi — pentru satul nostru trebuie să sîrșit acea perioadă a filozofiei racului, m o numea un tovarăș. Au apărut pînă la urmă mijlocul nostru adevărații comandanți ai ancii, destoinici și plini de siguranță, și după a pornit și poporul.
Între primii, se află și Dona noastră, și Velio, ar Velio, porcarul satului nu mai e același. responsabilul fermei de porci, cu diplomă

e absolvire cu „foarte bine“ a cursului zootehnic de șase luni, cu medalia de argint.

Dona e numai șofă de brigadă, dar la o brigadă unică în felul ei. Cei mai mulți din brigadă sînt membrii familiei ei: cei doi fii — unul între ei, băiețașul care era să ardă de viu! — două urori și nu știu cîți nepoți. De aceea, nu i se pune brigada Donei, ci „tribul Donei“. Anul recut cînd s-a făcut o recoltă bogată — prima noastră recoltă din gospodăria colectivă, Dona colabora cu brigada ei 2400 zile-muncă.

Atunci m-am hotărît să mă răzbun. M-am înțelese cu președintele colectivei să nu dea Donei i brigăzii ei nici un fel de avansuri. Să le spuie că socotelile lor ar fi cam nelămurite. Președintele m-a înțeles și a căzut de acord cu mine. Socolitorului, i-am spus să facă ori ce o ști, ar să termine socotelile pentru brigada Donei u două, trei zile, înaintea anului nou.
Și așa s-a întîmplat.

În dimineața zilei de 31 decembrie, în fața irourilor colectivei s-au oprit trei căruțe line cu saci de grîne, bumbac, fasole, lînă, rînză, ulei și tot ce se mai cudevnea, după una socoteală, brigăzii „Tribul Donei“.

La căruțe erau înjuțați cei mai frumoși boi i gospodăriei, cu flori roșii de hîrtie prinse de oarne și ghirălanzi de verdeață.

La chemarea organizației de bază, s-au adunat comuniștii, sătenii, tineretul. Și pionierii u cravatele lor roșii, proaspăt călcate.

Au sosit și muzicanții. Au adus de la cămin i steagul. Cel ce-l purta, avea în părți cîte un înăr, ca o gardă a lui. Toată această organizare o comanda însuși secretarul de partid, fost ocotenenent. Fusese reformat ca suferind de nimă, dar a putut exclama cu glas tunător:

— Dreepti!... Înainte marș!

A răsunat vechiul nostru cîntec de luptă

„Cîntec tovarășesc“ și din instrumentele muzicanților și din piepturile muncitorilor, biruitori ai forțelor naturii.

Și știi că la noi, cînd aud muzica, pînă și morții se răsucesc în gropnițele lor. Pe cînd am străbătut drumul să ajungem la casa porcarului, manifestația se făcuse mai numeroasă ca aceea de la 1 Mai.

Au ieșit și oamenii Donei. Fostul locotenenent a făcut doi pași militărești și a raportat ca în fața celui mai strălucit mareșal:

— Stimate tovarășă Dona Veleva! Vă rugăm să primiți în casa dumneavoastră personal și cu fiii dumneavoastră ceea ce dumneavoastră personal și cu fiii dumneavoastră ați dobîndit prin muncă cinstită în anul agricol trecut, din gospodăria colectivă. În afară de asta, am onoarea să vă comunic, că cu ocazia anului nou, comitetul de conducere al gospodăriei colective „Gheorghii Dimitrov“ din comuna Bunino, raionul Vrața, a hotărît ca brigada de constructori, încă din primele zile ale noului an, să înceapă săpăturile pentru temelgia noii dumneavoastră case, care se va construi după planurile unui arhitect special!

Apoi, se întoarse spre căruțe și strigă:

— Tovarăși, descărcați! Și puternicele mîini ale oamenilor apucară sacii grei... Muzica intonă, băieții începură să scandeze:

— Cinste mamei eroine!...

Dar Dona nici că vedea sacii, nici că auzea uralele. Abia, abia s-a apropiat de mine și s-a oprit. M-a privit. Cu aceiași ochi fermețați de altădată a început să plîngă.

— Petcule!

— Ce e, Dona?

— Nimic, frățioare... nimic...

Petcu plîngea și ei cu fața inundată de o lumină lăuntrică.

Traducere de Gh. DINU

MIHU DRAGOMIR: LIRICE

Revedere

Cu fulgi de-amintire și-aramă în plete
Bărăganul ne aștepta.
Aici și-au dat mîna, o dată,
la despărțire,
durerile cu nădejdea mea.
O, ce sălbatică despărțire,
și tunul ce-amar hohotea!

Urmele mele pe pămînt,
urmele mele de sînge,
de mult nu mai sînt.
Urmele de bocanc, de unghii crăpate,
urmele frunții însîngerate,
cît m-am fîrîț și-am umblat
cu ranița morții în spate,
toate s-au șters.
Acum crește porumbul, frumos ca un vers,
ca o baladă-a pămîntului.

Sus, la izvoarele vîntului,
trec nori ceoși, nepăsători, fără ploii,
ca și-atunci, la sîrșit și-nceput de război.

E ceva cu norii, știu bine...
Uneori se-abat și în mine...
Și numai ei aduc amintiri
pe cîmpla roșcată.
Sînt aceiași, și-s altul... Iată:
pe-aici sclipeau sîrme subțiri,
pe-aici am sîngerat și am învîlat...

Dar tu ascultă altunde, iubito!
Lanul ne-mparte-un amurg aromat,
albăstrelele surd și strengărește,
înfîna-i adîncă
și răcoroasă.

Întinde ștergarul, jărănește,
și pune, iubito, de masă,
Așa-l, ai dreptafel
Norul se duce, se duce cum vine!
Acuma mi-e foame, mi-e sete
de Bărăganul cu fulgi de-amintire și-aramă în plete,
mi-e sete de mine, de-amurg, și de tine.

Tipă pescărușii

Tipă pescărușii, norii fug amari,
Satu-nfreg visează vînători bogate.
Scolicile-și ies, leneș, perlele curate,
Marea își foșnește frunzele ei mari.

Oare nu-l, iubito, pîn'la tine drum?
Sîngur stau pe plaja rece și pustie...
O, ce ciudă mi-este pe mitologie!
N-ai putea din valuri să-mi aparî acum?

Miracolul

De-o săptămîină doar ne-am cunoscut,
ne-am salutat stîngați, am stat pe-o bancă...
Acum urmează clasicul sîrut
și ne sfîlm, micuța mea țigancă.

Copacii rari stau zgribuliți și goi
și Dunărea ne murmură-n oracol,
privind cu-albaștri ochi, prelung, la noi,
îngemănați de-un vechi dar nou miracol.

Singurătate

Singurătate, floare ne-nflorită,
pămînt pierdut în ape de ocean,
ședeam cu împlă-n brume răvășită
pe litoralul ultimului an...

Singurătate, cîntec de sirenă,
eu te-am iubit, și te urăsc cumplit!
Ți-am dus destul mucegăita trenă,
singurătate, mugur otrăvit...

SUS

— reportaj scris pentru „Flacăra” —

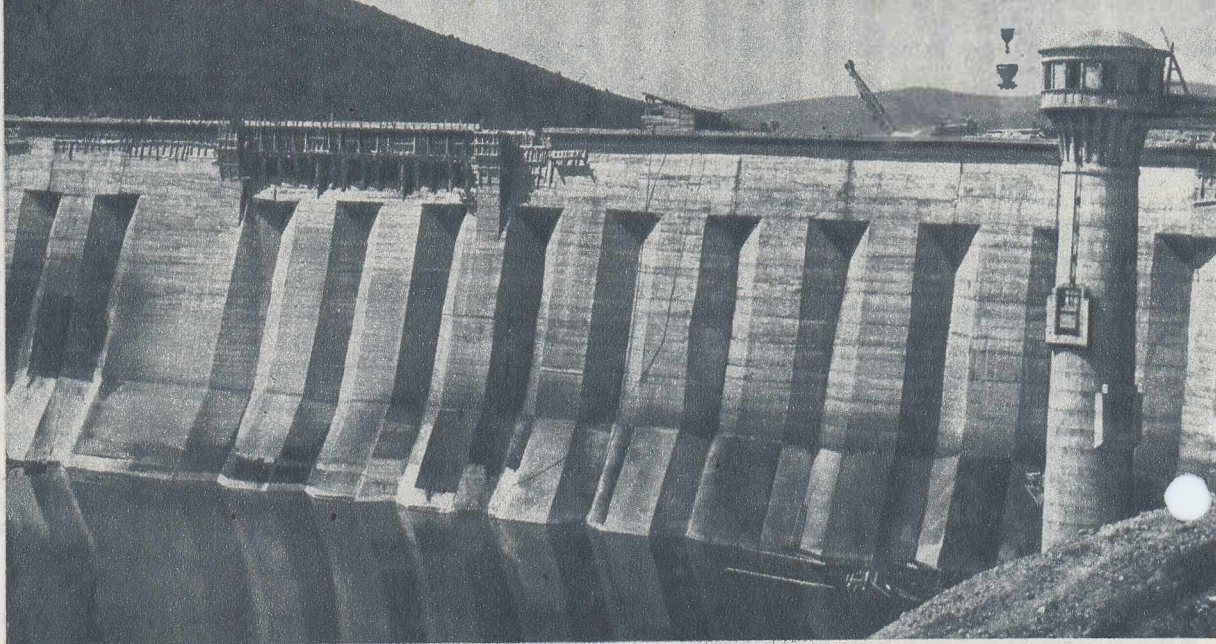
de Iven MINCEV
publicist bulgar

Priviți harta Bulgariei! Ea pare mai curînd o hartă alpină, atît de mulți și de înalți sînt munții ei. Din apus la răsărit se desfășoară masivul lanț al Balcanilor, iar la mieznoapte de el, Rodopii, ridicîndu-se de pe Valea Maritei și pînă în cîmpia Mării Albe, pe o lungime de 250 km și pe o lățime de 200 km. Către răsărit, colinele coboară și populația este mai deasă. Sate vechi mărturisesc existența în aceste locuri, încă din vremuri străvechi, a unei populații păstrătoare a unor tradiții de veacuri și a unui stil arhitectonic original.

Măreția și frumusețea peisajului n-au fost cîtuși de puțin alterate de drumurile noi, de orașele care au răsărit pe aici, în anii puterii populare. Dimpotrivă.

În grandiosul și pitorescul său cadru, Rodopii ascund bogății

IN INIMA RODOPIILOR

Apele sălbatice ale Rodopilor s-au supus și ele voinței omului muncitor; unul dintre obiectivele principale ale centrului hidroenergetic al Rodopilor îl constituie barajul și lacul de acumulare „Vasil Kolarov” din regiunea Batak.

imense, cunoscute încă de pe vremea tracilor, care s-au folosit de ele pînă la cucerirea acestor ținuturi de către romani. Avînd nevoie de arme, aceștia au intensificat exploatarea minelor de fier și de cupru, aducînd pentru extracția minereurilor sclavi, tocmai din E-

gipt. Exploatarea minierei au existat și pe timpul bizantinilor, în evul mediu, ca și în vremea ocupației turcești. În satele mai mari s-au înființat ateliere pentru fabricarea de arme. Numai în ținutul Medan existau, pînă la jumătatea veacului trecut, 150 de ateliere de armurărie. Bineînțeles că munca se desfășura cu cele mai primitive mijloace. Abia în anii regimului democrat-popular s-a trecut la prospecțiuni serioase și la o exploatare modernă, descoperindu-se noi zăcăminte de minereuri de fier, mangan, pirită, crom, cuarț și altele. Au fost construite instalații miniere, sate și orașe noi. Crește neîncetat populația.

Bătrîna așezare Kardjali, vestită în lumea întreagă pentru tutunul său faimos, avea o populație de 10.000 de oameni, care se ocupau cu cultivarea tutunului. Astăzi trăiesc aici 30.000 de oameni, cea mai mare parte muncitori la uzina de plumb și zinc, la stațiunea de flotație, la noua fabrică de tutun. Orașul a căpătat o înfățișare nouă prin zecile de blocuri de locuințe și magazine frumoase. Noile orașe Madan și Rudozem erau, acum cinci-șase ani, niște sate anonime. Borieva, Strașimir, Petrovița de sus și de jos, Rîbnița, Gabrovo și alte așezări omenesti nici nu existau acum 7-8 ani. Astăzi spre ele duc șosele moderne, sub ele trece drumul subteran pe care sînt transportate minereurile de la Kardjali, Madan și uzina de preparație de la Rudozem.

Madan, cătunul de odinioară, s-a transformat în anul puterii populare într-un modern oraș industrial. Milan Zacev este unul din mii de muncitori entuziaști din Madanul socialist.

Aici se dezvoltă un puternic centru hidroenergetic al Bulgariei. La Batak încep barajul și lacul de acumulare „Vasil Kolarov”, ca adună apele nenumăratelor râuri și fluviu. De asemenea au fost construite aici barajele „Tașkov Cear” și „Beglika”. Aceste baraje vor pu-

Pe ulițele întortochiate ale satelor străvechi întâlnești la tot pasul simburile nouului. El este reprezentat și prin faptul că astăzi toți copiii țăranilor muncitori sîndreaptă cu voie bună spre școlile noi și frumoase ridicate în vechile așezări

în funcțiune hidrocentrale subpămîntene cu o putere de 166.000 kilovați. Prima hidrocentrală subpămînteană din Bulgaria va intra în funcțiune în toamna acestui an. După ce vor pune în mișcare turbinele, apele sistemului hidroelectric vor trece mai departe să ude în cîmpia Plovdivului zeci de mii de hectare de orezări și grădini de zarzavat, livezi, plantații de tutun și vii.

În aceste zile constructorii bulgari depun eforturi sporite ca să

pteze apele celui mai mare rîu Rodopilor, Adra, înălțînd lîngă tul „Fîntîna rece” uriașul baraj în răsărit. În primăvara acestui au început lucrările pregătitoare pentru construirea unui al doilea raj, lîngă orașul Kărdjali, cu un de acumulare lung de aproape de kilometri. În Rodopii vestici este prevăzută și o altă hidrocentrală de mari proporții, pe re proiectanții au numit-o Casda „Dospat-Devin-Kricim”. Proiectul acestei hidrocentrale cuprinde trei baraje mari, primul lîngă ul Dospat cu un lac de acumulare de 330.000 m.c. de apă. Vor construi șase centrale electrice, cu o putere de 270.000 kilowați. Apa din cele trei baraje va ga peste 80.000 hectare de ogoași și grădini din cîmpia Tra-

si. O altă bogăție a Rodopilor sînt drierii lui seculari, care reprezintă sfert din întregul parc forestier

al Bulgariei. Cea mai mare parte din pădurile ce acoperă acești munți sînt de conifere. Pe aici, ne spun nenumăratele legende rămase din antichitate, s-a auzit glasul lui Orfeu.

Pe lîngă păduri se mai află immense pășuni de munte, unde pasc nenumăratele turme ale țărănilor colectivisti.

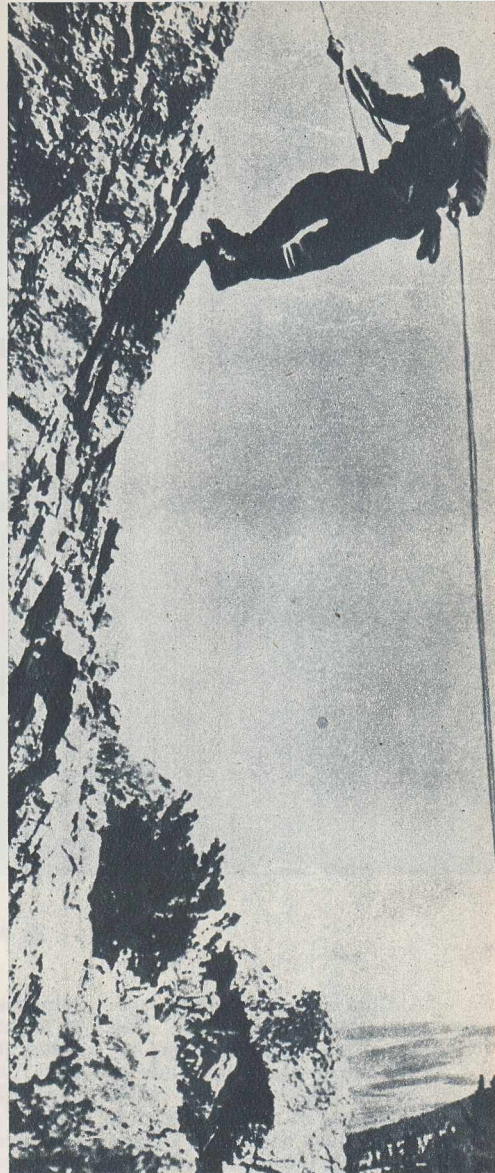
În regiunile cele mai pitorești se află stațiuni climaterice cu case de odihnă și sanatorii. Izvoarele minerale abundă. Numai în împrejurimile Velingradului sînt vreo 70, toate cu apă caldă și cu un bogat conținut mineral.

În 1948 Velingrad era un sat oarecare; astăzi el este oraș cu 12.000 de locuitori. Aici s-a construit prima fabrică de colofoniu extras din rășina de brad, precum și cîteva întreprinderi forestiere. În apropierea izvoarelor au fost construite sere de zarzavaturi, iar în munții din jur, case de odihnă,

sanatorii balneare, unde vin să se recreeze și să-și caute sănătatea zeci de mii de oameni ai muncii.

Marile transformări înfăptuite în anii puterii populare se pot vedea peste tot: în casele noi pe care și le-au construit muncitorii din mine și din fabrici, în mobilierul nou și cel mai mult în privirile limpezi ale oamenilor, îndreptate înspre viitor. Bogăția minieră a Rodopilor, industrializarea puternică a regiunii sînt o imensă sursă a venitului național al Bulgariei.

Aceștia sînt Rodopii, — Uralul Bulgariei. Impresionați prin grandiozitatea naturii lor, generoși prin imensele bogății în trecut ascunse, Rodopii s-au transformat, prin energia și voința eroică a poporului bulgar eliberat de sub jugul exploatareii capitaliste și fasciste, într-o gigantică uzină ce-și înalță silueta maestuoasă între piscurile de cremene.

Alpinismul — sportul preferat al celor din Rodopi.

Clădirea aceasta modernă este una dintre școlile noi construite în anii ← puterii populare la Velingrad.

MĂRTURII ALE UNEI STRĂVECHI PRIETENII

Despre orașul Tîrnovo auzisem de pe vremea cînd, la băncile școlii, învățam la lecția de istorie ani și jumătate de domni care statorniciseră, în trecut, legăturile de prietenie între poporul român și poporul bulgar. Ioniță și Petru Asan, întemeietorii imperiului românobulgar, au fost printre cei dintîi care au deschis calea unor relații pe care nici vremea, nici diferitele orientări sociale nu au putut să le acopere cu colbul uitării.

Tîrnovo, străvechea capitală a Bulgariei, este un oraș cu o deosebită frumusețe. Arhitectura și așezarea sa în formă de scară pe coasta dealului îi dau un farmec deosebit.

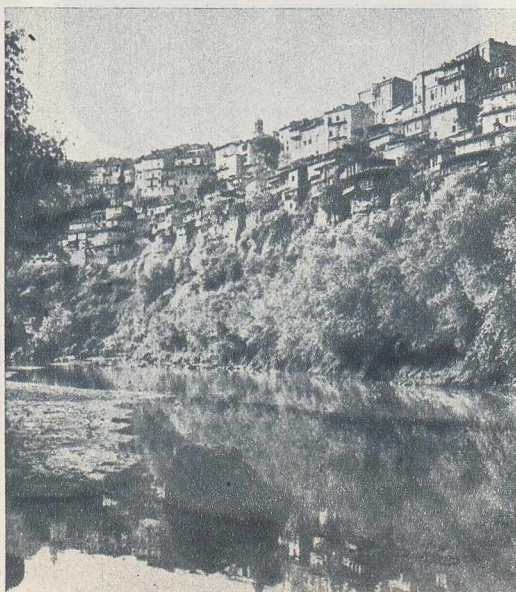
Seara, cînd urci pe șoseaua ce duce de la gară spre centru, ai impresia că vezi pe fundul rîului ce serpuiește în vale, un al doilea oraș scufundat.

Am vizitat cu deosebit interes biserica înălțată în 1230 de către Ioniță Asan, biserică devenită astăzi muzeu. Pe coloanele de granit sînt înscrise pagini din istoria zbuciumată a poporului bulgar, pagini care vorbesc despre luptele duse, sub conducerea lui Ioniță Asan, împotriva asupritorilor.

De altfel, în Bulgaria există numeroase monumente de artă și localități care amintesc despre prietenia între poporul nostru și poporul frate bulgar. De la Tîrnovo, în vizită ne care am făcut-o la mănăstirea

Rila, construită în anul 941, am găsit însemnări despre Vasile Grămătic și Ioan Bogdan, iar în muzeul mănăstirii se află la loc de cinste o evanghelie de la Suceava, dăruită în anul 1500.

Trecutul de luptă comun trăiește mai viu decît

oriunde, prin localitățile Grivița, Plevna, Pordim.

Am trecut prin locurile unde vitejii dorobanți au înscris pagini de vitejie, zdrobind oștirile lui Osman Pașa. La mausoleul din Plevna, osemintele oșterilor români se odihnesc alături de cele ale ostașilor ruși, a căror memorie e vie în inima poporului frate bulgar. Pe plăciile de marmură sînt înscrise cu litere de aur numele dorobanților români care la 1877 au asaltat redută după redută, înfrîngînd trufia cotoritorilor turci.

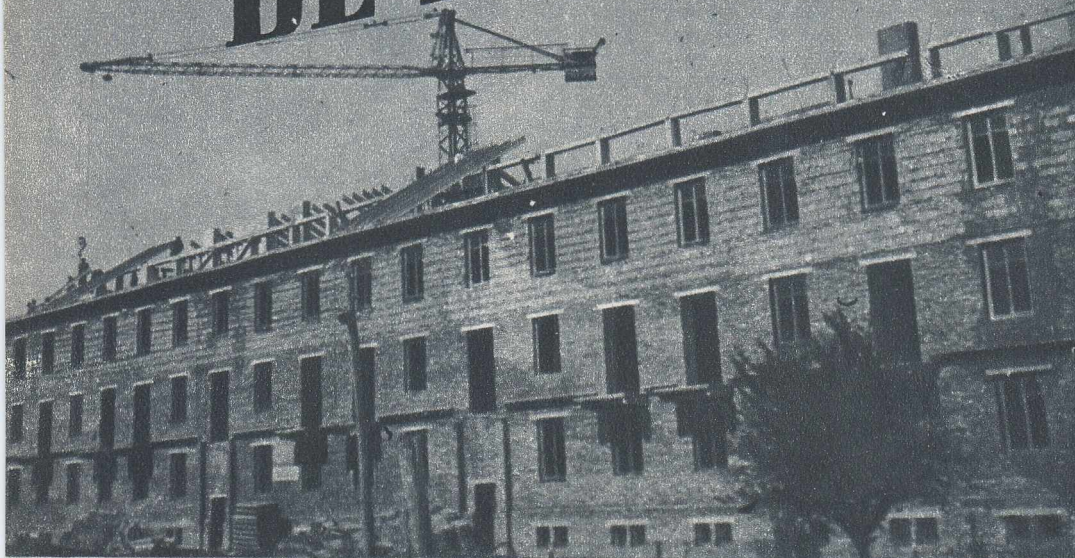
Am pășit cu profundă emoție prin locurile pe unde au trecut în urmă cu zeci de ani, viteazul gornist Ștefan Furtună, căpitanul Valter Mărcăineanu, maiorul Gheorghe Șoțu și mulți alții.

Orașele, satele, monumentele aflate pe pămîntul acesta, stropit din plin cu sîngele romînilor, rușilor și bulgarilor, sînt simboluri ale prieteniei sincere ce unește popoarele noastre, prietenie de nezdrunctă ce se dezvoltă azi sub semnul luptei comune, pentru triumful socialismului.

Ion MĂRGINEANU

Orașul Tîrnovo care a fost în urmă cu veacuri capitala Bulgariei.

SANTIERUL DE PE MUREȘ

— reportaj —
de Miké ERVIN (Cluj)

Fotografii de S. STEINER

Cum începe de fapt istoria unei construcții? Iată la ce mă gândeam după ce, printre datele celui de al doilea cincinal, am găsit însemnat și numele Fabricii de produse sodice nr. 1-Ocna Mureșului. Revedeam în gând ulițele păgănite ale orașelului cuibărit pe dealul vîrstat cu straturi de sare; vedeam colinele umbroase ale Vințului, patrie a vinurilor de pe Mureș; vedeam brădetul verde închis de pe Banța și Mureșul care curge lin printre maluri, pe care se înalță porumbiști — și bătrînele coșuri ale fabricii de produse sodice. Sînt opt ani de cînd am fost pe aici să vizitez uzinele. Ce zile emoționante și pline de încordare! Fabrica era naționalizată doar de cîteva luni. Părea că printre zidu-

rile bătrîne totul s-a pus în mișcare. În abureala fierbinte, printre leșii caustice și gaze ucigătoare, mecanici, lăcătuși și maiștri sodari făceau pază vigilantă. Erau în stare să rămînă la lucru timp de două-trei schimburi, de era nevoie, ca să silească mașinile — „comorile” ale căror nume doar ei le știau — să ne rămînă credincioase. N-a fost ușor să devii cu adevărat „stăpîn” pe uzinele belgiene Solvay. Prin naționalizarea lor, intrase în posesia noastră unica fabrică de sodă din sud-estul european. Era cu adevărat una din neprețuitele comori ale binecuvîntatului pămînt ardelean. În schimb, atît planurile de construcție a mașinilor cu totul speciale, cît și numeroasele și bine tănuite secrete de fa-

bricație, au rămas dincolo de granițe: cheile tainitelor n-au ajuns în mîna noastră. În jurul cazanelor a început o luptă grea, ai cărei sorți s-au hotărît numai după ce chimiștii sovietici ne-au venit în ajutor. Și cîte înțimplări s-au mai perindat de-atunci prin vreme, cîte lucruri despre care ar trebui să vorbesc!

Ca și eu opt ani în urmă, cobor și-acum din tren pe cîmpul înmiresmat și-o iau de-a lungul malului. În curînd, drumul colbuit îmi dispăre de sub picioare; am pășit pe traversele pline de freamăt ale podului de fier, pe care trec mereu mașini, care grele trase de bivoli și trenuri de marfă. De-acî mai fac doar cîțiva

pași — și mă aflu printre bătrînele ziduri ale fabricii de sodă.

Ei, dar unde-i vremea care trece? Și unde-s vechile ziduri ale uzinei? Mă opresc, încurcat, în curtea binecunoscută. Ai crede că a fost un cutremur pe aici. În toate părțile numai ziduri dărîmate, traverse, țevărie și cabluri. Am nimerit, de bună seamă, la o înmormîntare: pe malul sinuos al Mureșului se sapă mormîntul unei fabrici învechite. Dar, ia stai! Nu-i chiar așa. De-abia acum încep să mă încure de-a binelea. Gropi uriașe, ziduri dărîmate, gramezi roșii de cărămidă — și camioane pe care se încarcă saci de hîrtie, cafenii, plini cu un praf strălucitor: sodă. Ating un sac, cu mîna: se mai simte căldura mașinilor.

Intr-un cuvînt, nu-i o construcție obișnuită, aceea care se desfășoară aici. Și despre asta am mai avut prilejul să mă conving chiar de la început.

Primul care mă călăuzește, dezvăluindu-mi aspectele vieții noi de aici, este baci Barcsik Károly, maestrul constructor.

Tochmai se desface vechea hală mare, înaltă de zece etaje, a fabricii. De sus, se aude răbufnetul surd al tîrnăcoapelor; pereții mîncăți de aburul leșiilor se despică moi, căzînd la pămînt ca niște poame putrede scuturate dintr-un pom. Apoi intră în funcție macaralele zvelte, instalate în turnuri mobile. Ele se întorc deasupra traverselor dezgolate ale scheletului clădirii, cuprinzînd ca într-un mănunchi grinzile grele de fier bătrîn. Cîteva minute, plutesc deasupra-ne blocuri imense de fier de pe care ni se cerne pe capete o burniță de rugină roșatică: zice fierul n-a fost cruțat de greul vremilor. Baci Barcsik știe precis că „distilorul” are exact șai-zece de ani. În patrușprezece zile trebuie să dispară de aici toate cărămizile și întregă fierăria asta: cele

zece etaje, în locul căror se va înalța distilorul modern. Dar țevăria nu trebuie nici măcar atinsă.

Totul seamănă cu o fantastică intervenție chirurgicală, executată de macaragii lui baci Barcsik. Distilorul, desfăcut perete perete, bucată cu bucată, este străbătut de țevi groase care leagă între ele diferite unități ale uzinei și care — pe deasupra capetelor constructorilor — transportă acizi, aburi și gaze. O singură traversă scăpată, cît de mică neatente pe defecta conductele, paralizează viața întregii fabrici. Căci uzina își continuă producția, cu toate că munca de construcție le-a întors pe toate pe dos. E singura fabrică de sodă din țară și deci, nu poate stagna singură clipă. Dărîmarea uzinei vechi, reclădirea unei noi și menținerea ritmului producției trebuie implinite paralel, în același timp

Lîngă distilorul care s dărîmă, lucrează brigada lui Popa. Douăzeci și doi de lăcătuși tineri — adevărați acrobați ai înălțimilor. Pe drept cuvînt li s-ar putea zice „brigada acrobaților”. Urc la ei, pe o scară ce pîrîie la fiecare pas; îmi vijii capul și-mi tremură genunchii: ne aflăm la patruzec și doi de metri deasupra apei Mureșului. Aici, sus se încheagă acum scheletul de oțel al unei noi hale. Ajuns în apropierea oamenilor, îi cuprind dintr-o dată cu privirea și — cîpe ce să cad de pe schelă. Deasupra mea, toată brigada se cațără, se mișcă, lucrează pe traversele gaste ale acoperișului, ca un stol de păsări. Împovărați de ciocane pneumatice și pistoale de sudură și tofelul de unelte, băieții s tîrăsc printre grinzile de fier sub ei — un adevărat abis. Mă liniștesc puțin abia după ce Vasile Popa, responsabilul brigăzii, coboară la mine și începe să-mi povestească

ÎN MUNȚII NEAMȚULUI

Au apus de mult vremurile cînd boi costelivi, mînași de pădureni infomețați, cărau oțte un buștean pe cărările prăpăstioase ale munților. Astăzi exploatarea forestieră din raioanele Piatra Neamț, Ceahlău și Tg. Neamț, ca și cele din alte regiuni forestiere, sînt înzestrate cu o tehnică modernă, mînuită de harnici și pricepuți constructori ai socialismului.

În fotografia noastră: un tractor forestier, condus de tractoristul Constantin Ciocodan, cărînd bușteni la parchetul Bolovăniș-Schit aparținînd I.F.E.T.-Bacău.

Fotografie de Pompei ȘIMON—correspondent...

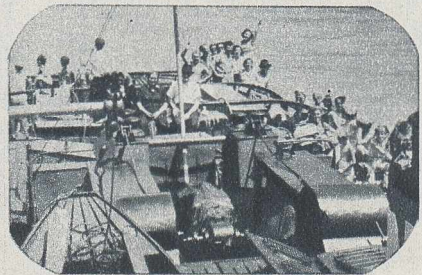
EXCURSII PE DUNĂRE

În fiecare sîrșit de săptămînă, sute de oameni ai muncii, îmbarcați pe vasele „Navromului”, participă la excursiile organizate pe Dunăre. Ei pot admira frumusețile patriei noastre și, în același timp, fac o călătorie plăcută.

Excursii asemănătoare sînt organizate și în R.P. Ungară, pe vase sub pavilion maghiar. Excursioniștii unguri au prilejul, astfel, să cunoască unele regiuni din R.P.R.

În fotografie: un grup de excursioniști, pe bordul vasului „Timișoara”, călătorînd de la Orșova spre Cazane.

Fotografie de F. URSEANU

O FRUMOASĂ VICTORIE SPORTIVĂ

În primul meci din cadrul Cupei Campionilor Europei — care a avut loc la București — Dinamo-București a dispus de echipa campioană a Turciei, Galatasaray, cu scorul de 3-1.

Zecele de mil de spectatori care au asistat la această înfrîntă, disputată pe o căldură caniculară, au aplaudat cu satisfacție victoria echipei românești. Ei așteaptă cu nerăbdare o nouă victorie românească la Istanbul, cu prilejul returului care va avea loc la 30 septembrie.

În fotografie: înainte de începerea meciului, cordială strîngere de mînă între căpitanii celor două echipe: Gh. Băcu și Turgay (stînga).

O FAMILIE DE SPORTIVI

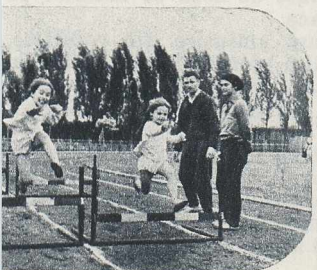
Stadionul „Locomotiva” din Timișoara primește zilnic la antrenament doi dintre cei mai tineri sportivi: două fetițe, una de opt ani și cealaltă de șase ani. Pe prima o cheamă Aneta și nu e mai înaltă de 85 centimetri, iar a doua, Valentina, nu depășește trei sferturi dintr-un metru. Antrenorii celor două fetițe sînt chiar părinții lor, vechi și cunoscuți sportivi: Ion și Maria-Luiza Pascu. Tatăl este antrenor la „Locomotiva”, iar mama este campioană republicană la sărituri în lungime (532 cm.)

În fotografie: familia Pascu.

Fotografie de E. ROBICEK-Timișoara

tească, pe un ton foarte natural, despre felul acesta de viață cu care ei sînt de mult obișnuiți. Ei, să fi văzut eu ce era astă-iarnă pe-aici! Construirea acestui adevărat colos de oțel a început în decembrie. În februarie, oamenii se cățărau printre traversele înghețate, pe un frig de șaisprezece grade, degerați și ei pe jumătate, printre țurțurii de gheață. Aburii ce se înaltau din apropiatele secții de producție învăluiau totul ca o ceață deasă. Lucrai ca-n beznă: nu era chip să vezi de la mînă pînă la gură. Acum e curată distracție, munca de-aici, față de ce fusese în iarnă. Numai gazele astea otrăvitoare de n-ar fi, că din coșurile uzinei, aci sus se adună toate și strică bunătațe de aer curat. Altmînteri, cei patru-i și doi de metri nu-i anjează. Nici centură de siguranță nu vor să-și pună, zadarnice admonestările primite din partea protecției muncii! Băieții zic că mai rău îi încurcă centura; le e teamă că se rupe — tot mai sigur se simte omul cînd se bizuie numai pe puterile lui, că-i mai atent. Prudent, Vasile Popa vorbește la persoana treia; nu vrea pe-semne să afle cui îi ține ei parte în afacerea asta cu centurile: protecției muncii, ori băieților care — hai să recunoaștem — sînt cam ușuratici.

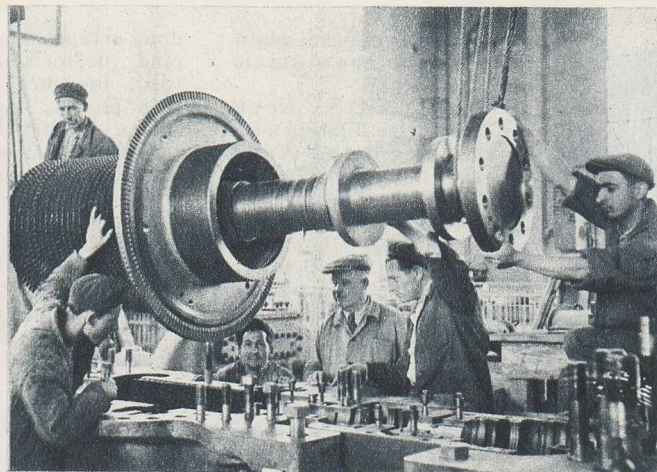
Privit de sus, de pe scheletul acoperișului, șantierul te prinde în vraja lui cu neînțelata forfotă pe care i-o urmărești de acolo, înțelegînd legătura dintre diferite acțiuni, deslușind uriașele proporții ale lucrării. Numai cînd cobori în aparenta învîlmășeală a amănuntelor, atunci te simți puțin deziluzionat, căci harababura fără sfîrșit, bălțile de apă noroioasă, mașinile împărășiate pretutindeni, șirurile nesfîrșite de căruțe care frămîntă noroiul, te buimăcesc. Te descurajează puțin.

Și în acest cadru, lucrează, alături de muncitorii și tehnicienii romîni, un grup de specialiști străini.

Două dintre cazanele noi centrale termice a fabricii le montează elvețienii; la celelalte, lucrează mecanicii

Șantierul are sute de locuri de muncă; n-am apucat să văd decît cîteva din ele. Șeful de șantier, Dumitru Teleagă, un inginer tînăr, scund, vînjos și brunet, m-a despăgubit, povestindu-mi, cu multă răbdare, vreme de

Acest turbo-generator va mări mult capacitatea de producție a fabricii. El a fost lucrat în R.P. Ungară și este montat la noi cu sprijinul specialiștilor maghiari.

fabricii Lang din Budapesta. Am făcut cunoștință cu ei în hala mașinilor. Primul pe care l-am cunoscut a fost mecanicul budapestan Kovács Sándor. De cum intrasem în uriașa sală de montaj, atenția mi-a fost atrasă de un răsunător „haidem, copii!” Pornesc eu după glas și ancoroz drept în fața lui Kovács Sándor. E un om îndesat, grăsuț; poartă salopetă albastră și basc la culoare; lucrează împreună cu cîțiva tineri romîni la montarea turbinei și cînd îl întreb de unde e, își întoarce spre mine privirile unor ochi tot albaștri și ei, iar omul îmi răspunde rîzînd: de-acolo unde-i buricul pămîntului. Apoi văzîndu-mi nedumerirea, adaugă: din Angyalföld¹⁾. Stăm de vorbă o bună jumătate de ceas, despre turbinele ungurești, despre șantier, despre noua fabrică a cărei producție va aproviziona cu sodă și Ungaria. Totuși, cea mai puternică rezonanță o au în mine cuvintele de la început, îndemnul simplu adresat romînilor: „haidem, copii!” — cuvinte care spun totul, cuvinte care destăinuiesc cîtă inimă pune Kovács Sándor în lucrarea aceasta, muncind ca pentru ei, aci, pe malurile Mureșului, unde două popoare înfrățite în democrație construiesc, ajutîndu-se reciproc.

În apropierea lui Kovács muncesc mecanicii firmei elvețiene Brown-Bovery. Am văzut, la butoniera unora dintre ei, insignele noastre de Întîi Mai. De curînd, elvețienii au sărbătorit onomastica unuia dintre ei și — cu această ocazie — barierele au căzut: petrecerea comuna a consfințit noile prietenii.

¹⁾ Vechi cartier muncitoresc din Budapesta.

spirit practic — din solul acelora care nu se dau bătui. Anul trecut, în iunie, l-au mutat pe șantierul Fabricii de produse sodice nr. 1, cel mai slab din cîte avea în lucru pe vremea aceea trustul 9.

Azi, e cel mai bun. Inginerul Teleagă este dar pe deplin îndrituit să fie optimist. Am impresia că va reuși să scape de apăsătoare moștenire a lipsurilor și greșelilor pe care le-a găsit aici.

★

Îl însoțesc la masă, la cantina aflată în colonia arătoasă și curățică, unde locuiesc constructorii. Din bucuria, din mîndria cu care îmi dă deslușiri despre instalațiile moderne cu care este înzestrată mărunta colonie, îmi dau seama că nu e numai un bun inginer, ci, în același timp, și un excelent conducător.

Colonia are o cantină excelentă, pivnițe încăpătoare pentru păstrarea zarzavaturii, magazii de alimente, baie cu șaptezeci și două de dușuri. Are colonia spălătorie, brutărie, club, bibliotecă, teren de sport și sală culturală. În locul barăcilor obișnuite pe șantiere, locuințele s-au amenajat în clădiri de cărămidă, spațioase și curate, proaspete zugrăvite și încălzite cu gaz metan. Muncitorii cu familie au apartamente de o cameră și bucatărie.

Aș vrea să fac cunoștință cu

oamenii din brigada de dutgeri Kufleiter, care ocupa cu toții un dormitor. Am întîrziat însă, căci dulgherii mei urcă tocmai, în camionul care-i transportă acasă în fiecare sîmbătă, prin împrejurimile Sibiului, pentru a-i readuce înapoi luni dimineața. Aflu doar de la baci Lörinczi că sașii aceștia sînt „muncitori fără pereche, adevărați stîlpi ai construcției. Pe ăștia nu trebuie să-i supraveghezi, nici să le explici mereu ceva. Lucrează cu precizie de ceasornic”.

Dacă a fost să fie să nu-i șesc, baci Lörinczi — „taica”, după cum i se spune pe șantier — mă ia cu el în vizită, la finul său, care are opt luni și e feciorul zidarului Angyal Lajos.

Se cerne amurgul și seara promite a fi înmiresmată de adierea primăverii; ne așezăm cu toată familia, pe lavița din fața casei și tăifășuim. „Taica” ne istorisește glume din cele pipărate. De cealaltă parte a drumului se mai zăresc, prin înserare, vile din Vinț și brădetul de pe Banța, care se pierd treptat pe fondul tot mai întunecat al cerului de seară. Pe undeva, pe aproape, se aude clipocit mărunț și molcom, apoi începe corul broaștelor. Pe sub sălcile bătrîne din marginea coloniei, apele Mureșului curg de vecuri, curg mereu...

În romînește de Gelu PERIAN

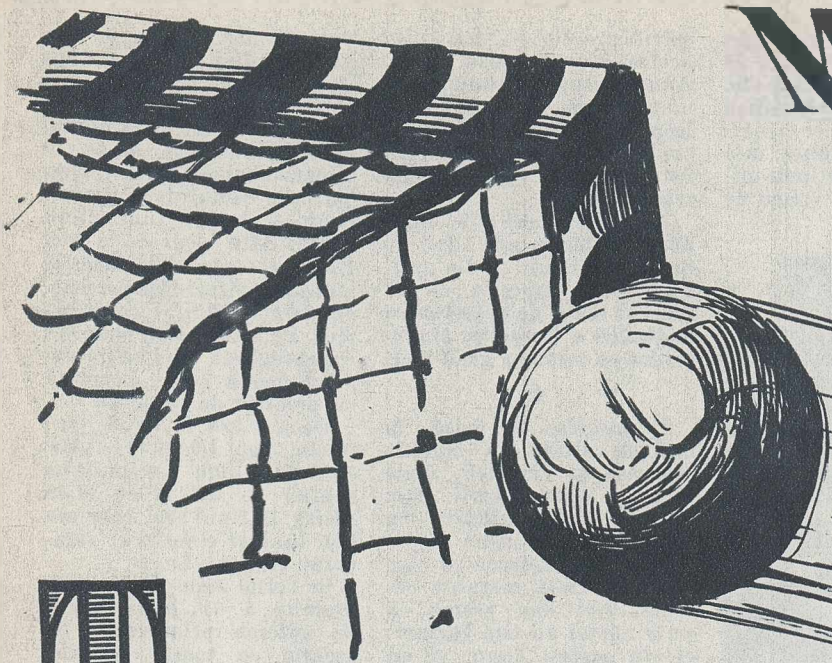
La o înălțime de 42 m deasupra Mureșului, se montează un suport metalic.

MECI AMICAL

— schiță —

de Tamás GÁSPÁR (Cluj)

T

oate panourile din orașel erau pline de afișe mari și colorate care vesteau că duminică echipa campioană C.S.C. avea să se întrecă într-un meci amical, cu selecționata locală, *Partizan*. Așadar, un meci și nu unul oarecare, pentru că rar li-e dat locuitorilor unui asemenea orașel să vadă o echipă atât de faimoasă. Poate doar o dată în viața lor...

Fierbea toată suflarea în orașel; zilele treceau parcă teribil de încet. Cel mai mult se vorbea de Vokurka II, vestitul centru înaintaș, născut chiar în acest orașel.

În tot orașul, doar pensionarul Kende Albert, fost cândva profesor de geografie, se purta de parcă n-ar fi știut nimic de evenimentul ce se pregătea. Se plimba în fiecare zi, pe aleile străjuite de castanii în floare, cu mâinile la spate. Într-o zi se opri puțin să se odihnească, uitându-se la apa ce vijia și clocotea. La capătul aleii, pe pajiștea din marginea pirăului, câțiva puști băteau o minge de cârpă. Profesorul se rezemă de un paltin bătrîn și privi cu ochii zîmbitori copiii ce se hîrjoneau de zor; părea că în veselia lor, stîrnită de joacă și de razele soarelui, se oglindea întreaga primăvară.

Ridurile ce brăzdau fața bătrînului profesor dispărură pentru o clipă; el porni mai departe. I se părea că vede aievea toți acei ochi atenți albaștri, căprui, cenușii sau negri, ai copiilor care, vreme de aproape cincizeci de ani, sorbiseră învățătura, geografia patriei și a ținuturilor îndepărtate, lecțiile lui despre munți și văi, fluvii, orașe, mări, despre fiordurile nordice și despre ținuturile ecuatoriale de la gurile Amazonului. Trecuseră ani mulți de cînd ieșise la pensie, dar ochii aceștia atenți mereu îi vor lipsi.

Toată viața fusese un om activ, predase lecții, publicase articole de specialitate în „Revista Geografică” și alcătuiseră pînă acum cea mai exactă hartă a împrejurimilor acestui orașel, iar acum... Acum ce-i mai rămăsese?

Bătrînețea și neputința, care-l chinuiau. Gîndurile îi fură întrerupte de un copil ce se opri în fața lui și i se adresă privindu-l pieziș:
— Dom' profesor, aș vrea să vă rog ceva.
— Ce-i, băiete? tresări surprins bătrînul.
— Dacă nu vă supărați, vreți să-mi faceți rost de un bilet la meci?

Profesorul de geografie zîmbi:

— Ce te face să crezi, băiete, că tocmai eu aș putea să-ți fac rost de bilet?

— Păi — înghiți în sec copilul — dumneavoastră, domnule profesor, sînteți atât destimat, încît dacă ați vorbi, cu siguranță că v-ar da imediat bilet...

— Măi, măi, dădu Kende din cap. Ei hai, fie! Unde se vînd biletele?

Copilul se simți deodată ușurat și începu să turuie ca o morișcă:

— La C.C.F.S. Ne-au spus că toate biletele s-au vîndut, dar nu i-adevărât: numai nouă copiii! nu vor să ne dea. Și noi vrem să-l vedem pe Vokurka cum trage al o bombă...

— Ce ai zis? Bombă?
— Da, bombă o bombă tip Vokurka, de la douăzeci de metri, care rupe și plasa.

— Nu mai spune!... zici că trage niste bombe de rupe plasa?

— Nu-l cunoașteți? E de aici. El a aranjat ca echipa lui să vină aici. I-a scris lui frate-su, care-i half la *Partizan*, că ar vrea să vină puțin pe-acasă.

— Frumos din partea lui. Da'ia spune-mi și frate-su e tot atât de mare fotbalist?

— O, nici nu se compară cu marele Vokurka! Și-apoi, e și bătrîn.

— Bătrîn, și joacă fotbal?... Câți ani are?
— Treizeci și doi.

— Și asta, după tine, înseamnă a fi bătrîn? Păi, ce să mai spun de mine?

— Domnul profesor nu e fotbalist.
„Ia te uită, strengarul”, se gîndi Kende, și

două echipe se așezară în cerc și salutară. Apoi cînd jucătorii oaspeți, îmbrăcați în tricouri roșii, începură jocul, freamătul se potoli ca prin farmec. Dar oamenii n-apucară bine să strige: Vokurka! Vokurka! că vestitul centru înaintaș trimise lung mingea pe extrema dreaptă, de unde tot el interceptă centrarea și cu o mișcare fulgerătoare a trupului trase din *volée* de la vreo 25 de metri spre poarta echipei *Partizan*. Mingea nimeri în bara care se cutremură sub lovitura năprasnică. Spectatorii rămaseră o clipă fără suflare, apoi, ca hubuitul tunetului pe timp de furtună, izbucniră uluiți de admirație.

Statua atletică, mlădioasă, a vestitului înaintaș se zări peste cîteva clipe, șerpuind pe linia de centru; mingea se rostogolea prin el și de parc-ar fi fost atrasă de un magnet. Băi,

asta blond era plin de iscusință și de talent; conducea balonul printre jucătorii *Partizanului* cu driblinguri strălucite, surprinzătoare, trecu ca un iureș prin toată apărarea adversă, piciorul lui stîng bătea aerul și numai plasa ce tremura deasupra portarului trăda golul imparabil.

Oamenii aplaudau frenetic șuturile lui magistrale și izbucneau strigînd în cor:

— Vokurka! Vokurka!

Centrul înaintaș se uita spre public, în timp ce se întorcea în fugă spre linia de centru, zîmbind cu dragălașenie, ca un copil răsfățat.

Bineînțeles că aplauzele nu erau numai pentru Vokurka, ci pentru întreaga echipă, dar era imposibil să nu simtă în ele admirația spectatorilor pentru vestitul fiu al orașelului.

Și balonul se rostogolea din nou în fața atacantului cu picioare de aur, care își ducea echipa la atac. După multe combinații se produse iar învălmășeală la poarta echipei *Partizan*, și publicul nu văzu decît pe Vokurka, cum țîșnește în aer, lovind mingea cu capul și trimițînd-o în colțul de jos al porții.

Golurile picară unul după altul — șapte sau opt — cu toată rezistența opusă de echipa locală. Cei de la *Partizan* se străduiau să facă față atacurilor, dar degeaba. Vestita echipă se juca cu ei ca pisica cu șoarecele.

Abia după al șaptelea gol oaspeții slăbiră alura și porniră un excepțional joc de cîmp, spre marea admirație a publicului, care nu mai văzuse asemenea schimburi, asemenea pase, asemenea tehnică a driblingurilor de înaltă clasă. Iar cînd meciul luă sfîrșit, spectatorii, pe deplin satisfăcuți, salutară cu urale celebra echipă care păreașe terenul. De pretutindeni jucătorii erau bombardați cu buchete de flori.

Cu chiu cu vai, jucătorii răzbiră printre cele două ziduri vii și se urcară în autobus, ducîndu-se la hotel, unde în fața porții se înjghebase un cordon, menit să ferească hotelul de năvala admiratorilor.

După ce se spală și-și pieptănă părul blond și ondulat, Vokurka privi pe fereastră. Jos, strada fremătă. Își simți deodată inima plină de bucurie la vederea orașelului natal și-și aduse din nou aminte de ceea ce hotărîse pe drum venind încoace.

Păstra o rușinoasă amintire din copilărie, care-l tulburase multă vreme, și simțea că abia astăzi spălase acea veche rușine, cînd, cu mulți ani în urmă, dirigintele clasei, profesorul Kende, îl sfătuiseră — era în clasa a treia — să lase baltă învățătura care nu se lepea nici în ruptul capului de el. Vai, cîtă pică îi purtase ani de-a rîndul profesorului! Dar astăzi nu mai simțea nici urmă din vechea ură. Totuși, simțise nevoia ca după atîtea succese să aibă parte

se uită cu drag la băiețașul acesta dezghețat.

— Si tu joci fotbal?

— Sigur, în echipa de pitici a liceului. Poste doi ani intru și eu în cea mare.

— Ei, atunci e bine, foarte bine... Trebuie să faci sport ca să fii ager și voinic. Ia hai să mergem după bilete.

Echipa ieși pe teren. Mulțimea impresionantă ce înconjura gazonul verde, proaspăt marcat cu var, izbucni în urale puternice, în care își găsea friu liber toată încordarea unei săptămîni de așteptare. Vuia, țipa tot terenul — un amestec de voci, de la cel mai profund bariton, la sopranel copiilor.

În mijlocul acestui vacarm furtunos, cele

de cinstire și aici acasă, să vadă și cei de aici ce a ieșit din elevul odinioară eliminat din școală.

În timp ce-și ungea fața cu cremă, zîmbea. Nu știa însă cum să scape de mulțimea admiratorilor, s-o poată șterge neobservat, ca să-l reîntîlnească pe dirigintele de pe vremuri. Nici gînd n-avea să-i mai făcească vreun rău bătrînilui: ba, din contră, chiar să-i mulțumească: dacă și-ar fi continuat învățătura, s-ar fi înmormîntat aici, în orașul ăsta uitat de lume, pe cînd așa toate porțile s-au deschis în fața lui, tot pămîntul, de la nordul înghețat pînă în mările sudice, locuri despre care bătrînul doar din cărți le vorbea, pentru că nu le văzuse niciodată. N-avea de gînd să se ducă la el să-l necăjească, dar simțea, totuși, o mulțumire ascunsă închipuindu-și ce mutră înmărmurită va face bătrînul.

Ii anunță, deci, pe băieții și pe antrenor că pleacă. Avea timp să-și vadă și părinții, urmînd ca seara să se reîntîlnească la banchet. Se uită la ceasul elvețian ce-l purta la mîna: era șase și jumătate. Își înnoadă șireturile pantofilor cumpărați la Cairo, își luă pe braț fulgarinul cumpărat în Suedia, își aranjă, în oglindă, cravata de mătase luată de la adra, își puse ochelarii de soare, negri, de la Milano, și, cu ajutorul unui om de serviciu de la hotel, izbuti să ajungă într-o străduță fără nume.

I se păru ciudat că, ajungînd la bătrînul dascăl, în momentul cînd apăsă pe clanța ușii, inima începu să-i bată tare, ca acum optsprezece ani, cînd se înfățișase la profesor ca să-i promită încă o dată că se va ține de carte. Apoi rîse și ciocăni curajos în ușă.

— Poftim! auzi o voce adîncă, blîndă, plină de aduceri aminte, și Vokurka intră. Pensionarul Kende, fostul său profesor de geografie, ședea la birou în fața unui morman de hîrtii și cărți. Își ridică ochelarii pe frunte și se uită la cel ce intra.

Vokurka simți o umbră de necaz. Ce dracu', se vede treaba că profesorul n-a fost la meci! — Cu cine am onoarea? întrebă Kende și se ridică greoi de la masă.

Vokurka îi zîmbi. Dinții lui puternici și frumoși licăriră. Se duse la fereastră pentru ca bătrînul să-l poată vedea mai bine.

— Nu mă recunoașteți? Kende își puse ochelarii la loc, pe nas, și se uită atent la obrații lui largi, încă împurpurate de pe urma meciului. Îl privi lung.

— Nu, nu vă recunosc... Cu siguranță că mi-ați fost elev. Vokurka zîmbi.

— Da, dar nu m-am numărat printre cei mai buni elevi... Dimpotrivă...

— Dimpotrivă, dimpotrivă... repetă bătrînul profesor și începu să-l examineze din nou cu atenție. Zîmbetul, privirea puțin obraznică dar limpede, i se păreau cunoscute, dar nu izbutea să se lămurească în nici un chip ale cui or fi. Sute și sute de fețe se perindau prin fața ochilor lui, dar nu-și amintea. Deodată privirile lui se opriră asupra sfîrcurilor urechilor lui Vokurka și, de undeva din ceața îndepărtată îi răsări în minte un nume, pe care-l pronunță imediat:

— Horokaly! Vokurka izbucni în rîs.

— Da, tovarășe profesor! Vă amintiți... Mare minune cum puteți să țineți minte!

— Așteaptă, așteaptă puțin, băiete...

Kende își strînsese puțin pleoapele și spuse:

— Stătea în băncile din mijloc, în banca a cincea din dreapta... Vokurka Laszlo... Ia te uită! Tu ești vestitul fotbalist? Ei, mă bucur, mă bucur foarte mult, pofteste și ia loc. Acum îmi aduc bine aminte. Tu mi-ai spus o dată că Istanbulul e capitala Danemarcei. Șezi, șezi, te rog, aici, pe scaunul ăsta... Mă bucur că te văd.

Riseră amîndoi și se așezară față în față.

— De-atunci am învățat numele capitalelor. Acum aș da un examen excelent la geografie.

— Am auzit că ai cutreierat pămîntul în lung și-n lat... Iartă-mă că te tutuiesc, dar...

— Vai, se poate, tovarășe profesor! Mă simt fericit, spuse Vokurka și se gîndi că a sosit ocazia să-l uimească pe bătrîn. Am fost prin multe locuri... Oi fi căzut eu, pe vremuri, la geografie, dar acum cunosc bine lumea.

— Da, da... Ei hai, povestește-mi, băiete...

Cînd am citit în ziare că străluciții noștri sportivi au colîndat lumea, culegînd atîtea și-atîtea succese, zău că-mi sălta inima de

bucurie. Cîte lucruri puteți vedea, cîte cunoștințe, pămînturi, popoare, pe care nu mi le-am putut imagina decît din hîrțile mute... Păcat că am îmbătrînit, dar crede-mă, băiete, că pe vremuri eram un foarte bun aruncător de grotate; acum aveam și eu ocazia să merg împreună cu voi, să văd toate minunățiile din lumea asta. Ei, dar s-au scurs ceva ani de-atunci, nu pot opri vremea-n loc; abia cu chiu cu vai mai pot ieși din casă. Da' ia povestește-mi pe unde-ai umblat?

Vokurka se lăsă pe speteaza scaunului și sorbi momentul cu puțină răutate copilărească.

— Mi-ar trebui zile întregi să înșir pe unde am fost. Sportul m-a purtat prin toate colțurile pămîntului. Am fost și la Rio de Janeiro...

— Ce minunăție! îl interrupse bătrînul profesor. Ce așezare minunată are orașul ăsta, un rai, nu alta; hai spune-mi ceva despre el.

— Ne-am dus cu avionul. Din cauza distanței, drumul a fost tare obositor și echipa braziliană avea jucători unul și unul. Trebuia să ne odihnim. Am tras la un hotel extraordinar. Aveam în odăi niște ventilatoare foarte interesante, mai mare minunea. Da' să fi văzut terenul... Era acoperit cu o iarbă pitică, de tropice, deasă, nu se oprea mînea-n ea...

— Da' ia spune-mi cum e vestita grădină botanică din Rio de Janeiro? E cunoscută-n toată lumea! întrebă nerăbdător bătrînul.

— Grădina botanică? N-am văzut-o... Da' am fost la Pekin.

— La Pekin? se minună bătrînul. Capitala unei țări care se trezește la o viață nouă. Ce cultură! O cultură de șase mii de ani... Hai, spune...

— Terenul nu era prea grozav. În partea dinspre nord, în dreptul fanionului din colțul stîng, era înclinat și moale, trebuia să stai cu ochii-n patru cînd cădea mînea, că ricoșa. Vokurka începu să rîdă.

— Țin minte că m-am gîndit la lecțiile dumneavoastră, tovarășe profesor, da' oricît m-am zgîit eu, nici coadă de mandarin n-am văzut! În schimb am mîncat cuiburi de rîndunele, sînt minunate și ce grozav era restaurantul Ciu Si. Și unde te-ntorceai, tot de chinezi dădeai.

Bătrînul se întristă. Interesul ce se citise pînă atunci în ochii lui se stinse. Privea cu o amabilitate distrată la acest exemplar omenesc de o clasică frumusețe.

Vokurka observă schimbarea bătrînilui și-i fulgeră prin minte: că n-ar strica să-i vorbească și despre lucruri care-l puteau interesa pe bătrîn, dar degeaba își chinu creierii, că nu-i trecu nimic prin minte, în afara unor întîmplări mărunte de călătorie și de sport, care nu-i spuneau mare lucru dascălului. Dar, pentru că liniștea devenea prea apăsătoare, prinse iar a vorbi:

— Am fost și la Cairo. Buni băieți fotbalisții egipteni, sportivi. Se zăreau niște pira-

mide, da' nu erau cine știe ce mari. Le credeam mai mari.

— Da? tresări bătrînul.

— Da. Apoi am jucat la Napoli.

— La Napoli? Și ai văzut Vezuviul?

— Da, fumea.

Discuția se poticnea tot mai mult. Lui Vokurka începu să-i pară rău că venise. Pe bătrîn nu-l interesa sportul și nu putea vorbi pe gustul lui. Se simțea ca la examen, un examen la care nu învățase bine lecția. Se foi în scaun, mai bodogăni ceva despre Sofia, apoi se sculă.

— Nu vă mai rețin, tovarășe profesor. Am vrut numai să vă văd puțin.

— Mi-a făcut plăcere că te-am văzut. De ce te grăbești? Să mai vorbim. Mă bucură cînd mă vizitează foștii mei elevi. E bine să-i vezi cum și-au croit drumul în viață. Tu ai nimerit-o bine. Tot orașelul e mîndru de tine. Să fi văzut ce s-au perpelit copiii ca să te vadă!

— Și eu sînt foarte fericit că am venit acasă. Ei, dar trebuie să plec. La revedere, tovarășe profesor. Și multă sănătate!

— Mulțumesc, mulțumesc, băiete. Ia stai o leacă. Îl cunoști pe Mezei Imre?

— Pe Mezei, portarul lui UKA? Cum să nu!

— E și portar, dar e aspirant în geologie, la Moscova.

Bătrînul tăcu o clipă. Își ridică ochelarii pe frunte și spuse pe un ton muștrător, ca de la dascăl, dar cu căldură:

— N-aș vrea să te supăr, dar... de-acum încolo, dacă mai mergi prin străinătate, pune cît de cît mîna și pe o carte și deschide-ți ochii să vezi totuși ceva.

— Da, spuse Vokurka cu multă umilință, ca pe vremuri, cînd îi făgăduise că va învăța. Cu bine și la revedere.

Cobori treptele fără chef, ca după o înfrîngere la scor. Îi părea rău că venise aici. Dar freamătul de voci ce se auzeau din stradă îl făcu să uite cît ai bate din palme mîhnirea.

— De unde dracu' au aflat că-s aici? își zise și ieși zîmbind pe poartă.

Afară fu asaltat de un grup mare de băieți și fete care-l înconjurară cu vii aclamații. Îl sorbeau din ochi, în vreme ce-i cereau emoționați autografe.

Vokurka își scoase stiloul belgian și începu să se iscălească pe bucățile de hîrtie și pe caietele ce i se puneau în față. O fetiță bălaie, cu ochi visători, îi întinse, sfioasă, o carte la care, pesemne, ținea ca la ochii din cap. Pe pagina întâi era tipărit:

Shakespeare — Sonete.

Vokurka îi zîmbi fetiței, își întoarse fața spre casa profesorului, trase cu ochiul, și făcu un gest care parecă voia să spună: „Eh, poate să zică el ce-o zică”. Apoi luă volumul din mîna fetei îmbrujorate și scrise cu litere lăbărțate și strîmbe, lîngă titlul cărții: *Vokurka II Laci, douășnouă iunie 1955.*

În romînește
de C. OLARIU

NICOLAE GRIGORESCU – Țigancă cu basma galbenă

DIN TEZAUURUL NOSTRU

NICOLAE GRIGORESCU

Spionul

SAVA HENȚIA – Cioabănaș

In prag DE STAGIUNE

1

2

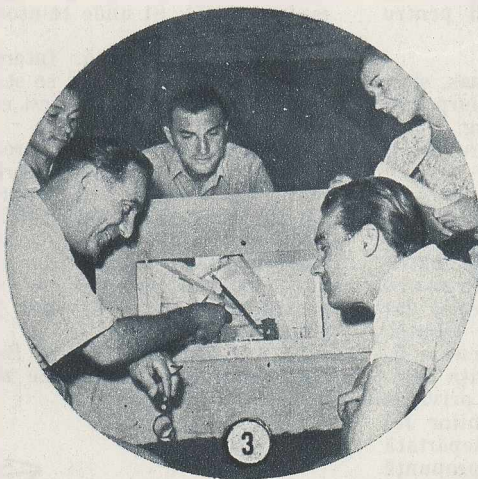
Trebuie să recunoaștem că printre cei mai agreabili amici ai gazetarilor se află actorii. Acordă cu plăcere interviuri, pozează admirabil fotoreporterului și, uneori, chiar citesc cronicile (ba le și apreciază atunci când cronicarul e...amabil)!

Și, totuși, vizita unui gazetar e cam inoportună acum, în prag de stagiune nouă. Există o asemenea atmosferă febrilă în teatre, atâtea discuții pasionante în legătură cu noile premiere, atâtea iureș în atelierile de croitorie și timpierie, încât un reporter pare categoric un intrus. A fost necesară indiscreția (și energia!) fotoreporterului „Flacăării” ca să vă putem înfățișa aceste câteva imagini culse din teatrele bucureștene, într-o recentă dimineață.

La Teatrul Național, de pildă, fotoreporterul nostru a surprins zîmbetul galant al administratorului teatrului, tov. Silviu, și cuta de nemulțumire de pe fruntea tov. Bliidărescu, de la uzinele „Mao Tze-dun” (fotografia 1). Cauza? Ultimul dorește să obțină prin noul contract un număr mai mare de bilete la spectacolele Naționalului, celălalt îl refuză, căutînd să-i demonstreze că, săliile au un număr limitat de locuri și să-l consoleze cu un zîmbet grațios... Consolare anemică, dacă ne gîndim că tovarășii de la „Mao Tze-dun” ar prefera chipul înlăcrimat al regelui Lear...

Să nu vă închipuiți că, dintr-o glumă actoricească, duelul celor doi (din „cei trei”) mușchetari, s-a transformat într-o luptă autentică, în care intervenția arbitrilor ci-

vil e presantă (fotografia 2). Li-niștiți-vă, nu e nimic grav. Ci doar o simplă repetiție (și cum oftează actorii, numărînd retrospectiv cîte au mai fost!), a unui duel desfășurat după toate canoanele, sub supravegherea instructorului militar de scrimă Const. Stelian. Nu de alta, dar de la Teatrul Armatei spectatorii au exigențe sporite atunci cînd e vorba de încrucișări de spade... În acest decor liliputan (foto-

3

grafia 3) trăiesc, deocamdată doar în imaginația regizorului N. Massim și a scenografului I. Mitrici, „Romanticii” lui Petru Dumitriu și Sonia Filip. Peste puțină vreme ei vor căpăta viață prin arta actorilor Teatrului Tineretului, în premiera pe care o așteptăm cu nerăbdare.

La Teatrul Evreiesc de Stat, se fac, în sfîrșit, (așteptăm de două stagiuni acest lucru!) lucrările de finisare ale elegantei sale săli (fotografia 4). Sperăm să putem vedea cît mai curînd premiera „Un vis goldfadenian”, pe care o pune în sce-

4

nă autorul piesei, dramaturgul și regizorul polonez Rottbaum. Și o veste bună pentru cei care, necunoscînd limba idiș, nu puteau gusta din plin spectacolele de valoare ale T.E.S.: o instalație specială de translație le va permite, cu ajutorul unor căști montate la fotolii, să audă în limba romînă replicile actorilor.

După două turnee de succes făcute în orașele din Moldova și în Ardeal, colectivul Teatrului Muncitoresc C.F.R. se „recrează” pregătindu-și noile premiere: „Plicul” lui Liviu Rebreanu, deși terminat în ultimele zile ale trecutei stagiuni, este revăzut cu migală, în timp ce săliile vecine adăpostesc repetițiile cu „Intr-un ceas bun” de Rozov și „Domnișoara Anastasia” de G. M. Zamfirescu.

Regretăm că nu vă putem da noutăți și despre Teatrul Municipal: nu l-am găsit acasă. A încuiat sala din București, și-a luat bagajele și s-a mutat pentru o lună la Sinaia, de unde pleacă în orașele de pe Valea Prahovei. Și noi care-l credeam cu adevărat numai teatrul municipiului nostru!

Fotografii de A. MIHAILOPOL

TATTARESCU — Femeie în verde

JON ANDREESCU

Peisaj din Franța

NICOLAE VERMONT — Familie la masă

„Foaie verde, cucuruz, Ieronime, la concurs!”

Cu această strigătură și-a însoțit jocul tânărul dansator Pascu Ieronim, care a pornit din satul Birghiș și a ajuns, în pași de feciorească, din etapă în etapă, până la finala din București.

Strigătura s-ar potrivi (făcând cuvenita schimbare de nume) oricăruia dintre interpreții cîntecelor și dansurilor, oricăruia dintre membrii formațiilor orchestrale și brigăzilor artistice venite la finala celui de-al patrulea concurs al căminilor culturale și caselor rale de cultură.

În altă formă, dar cu același înțeles, a fost acum cîteva luni și propunerea pe care minerul Smaranda Ion din Dragodănești o făcea colectivului de creație al oragăzii artistice: „Hai să alcătuim un program în care să împletim realitatea noastră nouă, cu obiceiuri și cîntece bătrânești. Poate că iese ceva de soi și om ajunge la București, ca anul

ARTISTII SATELOR

de Liana MAXY

Fotografii de A. LOVINESCU

trecut”. Smaranda Ion a avut dreptate. Programul „Nuntă la Dragodănești”—în care orațiile de nuntă, pețitorii, darurile, costumele pitorești au reprezentat doar un pretext pentru lăudarea frunțașilor satului și criticarea celor rămași în urmă—a fost într-adevăr „ceva de soi” și a obținut premiul întâi pe țară.

Știa oare maestrul Mihail Sadoveanu, acum doi ani, fiind în trecere prin satul Cătina, ce va însemna pentru țărănul Ilie Popescu romanul „Baltagul”, pe care i l-a dăruit? Poate că nu. Dar iată că la concurs se anunță

Fluierarii din Cătina.

la un moment dat formația celor 12 fluierari din Cătina. Ce vor cînta? „Doina baltagului”, compusă de Ilie Popescu pe tema romanului a cărui acțiune îl impresionase într-atît, încît a reușit să-i desfacă toate zăgăzurile sufletului. La 50 de ani, fluierarul Ilie Popescu compune pentru prima oară. Dar viersul cîntecului său cuprinde neprețuită bogăție de imaginație și sensibilitate.

Dacă vorbim de sensibilitate, cum le-am putea trece cu ve-

derea pe cele două interprete din Șura Mare, care au adus pe scenă melodia atît de armonioasă a cîntecelor populare germane? Sofia Rühn și Maria Gierlich, asemeni atîtor artiști amatori din rîndurile minorităților naționale, au avut prilejul să-și exprime în limba lor maternă alelu, și dor, și bucurie.

Aceeași scenă a duduie sub pașii ritmați ai dansurilor țigănești, pe care echipa de dansatori a căminului Vasilescu-Vasia din București le-a interpretat cu deosebită măiestrie.

Acestea sînt numai cîteva imagini din minunatul concurs al artiștilor amatori. Ele ar putea fi continuate, de pildă, cu echipa celor 80 de dansatori din Gura Teghii, cu cîntărețul în vîrstă de 8 ani, Dorel Pascu, cu minunata interpretă a doinelor ardelenesti, Sofia Braicu, și încă alții și alții. Ele ar putea fi continuate cu tot ceea ce geniul înzestratului nostru popor creează nou pe tot întinsul patriei.

Dansatorul Pascu Ieronim din Birghiș.

Sofia Rühn și Maria Gierlich din Șura Mare.

Scenă din programul „Nuntă la Dragodănești”, care a obținut premiul întâi pe țară.

Au rămas numai câțiva în afară colectivei — Costică Lungu, Gh. Șerbănescu, Gh. Țarcă, Vasile Sibiceanu. Unul din cauza nevestei, altul că mai lucrează la fermă, celălalt că nu aduce decât doi cai din trei — și toți spun că la toamnă intră sigur, numai să-și ducă bucatele în pod. Poate ai să crezi că au ceva „bază” — cum se spune în Sîmbăta Nouă. Da' de unde! Sărăcia umblă pe lângă dinșii și ei se fac că n-o văd. Atunci de ce n-au venit cînd a intrat tot satul?

Ștefan Stănculescu

Greu de spus. Sînt unii care ar fi gata să roadă o bucată de piine uscată numai să poată zice: „pămîntul meu”, „caii mei”, „boii mei”. gata să intre slugă la pămînt, la boi și la cai.

Și mai are cîte unul dintr-ăstia o față bărboasă și trasă că și se face milă cînd îl vezi. Parcă a rămas undeva pe un țărm pustiu și corabia s-a dus mai departe, către alt țărm; numai Costică Lungu, și Șerbănescu, și Țarcă, și Sibiceanu au rămas, cătrăniți, singuri, neștiind ce să facă.

De curînd femeile s-au dus la împărțășanie, la preotul cel nou, Jean Popovici. Și unele, între patru ochi, au mărturisit că blestemă colectiva de două ori pe zi. „Foarte rău — le-a spus preotul — cum vă închipuiți că o să scăpați de sărăcie? Ați uitat cît ați pățimit muncind singuri petecuțul de pămînt?” Femeile au rămas cu gura căscată. După cîteva zile, la o slujbă, popa și-a început cuvîntul spunînd: „Cu toate că or fi și niscaiva chiaburi pe-aici, trebuie să ne amintim că domnul nostru Isus Cristos nu-i iubea pe cei cărora le plăcea să se îmbogățească

Vicepreședintele G.A.C., Ion Ganea, discută adeseori în problemele gospodăriei cu directorul G. Ciocirlan.

Brigada de la grădina de legume

Ana Ciurcă

pe spinarea altora...” Și babele au început să-și dea coate: e adevărat ce zice popa!

Valul colectivizării creștea, se întindea, făcea să pîrîie vechile încheieturi ale satului, ale acestui sat pierdut între dealuri, vegheat de o moară cu aripi, de șopîrle verzi ascunse în ciulini și străbătut de o derea mai unduioasă ca trupul unei cadine.

Cred că părinții și bunicii celor din sat, cînd au plecat din Sîmbăta de Sus, comuna lor de baștină de prin părțile Făgărașului, în urmă cu mai bine de șaiszeci de ani, pentru a se așeza pe aceste meleaguri dobrogene, nu erau mai curioși, mai plini de întrebări, mai gata să muncească din răspuseri, ca acești fii și nepoți ai lor, care, în primăvara acestui an, au trecut cu tot satul în colectivă.

Dacă vreodată cineva va analiza acest salt calitativ, va deosebi în el nenumăratele convorbiri purtate pe ulițe sau la lumina unor opațe, va deosebi frămîntările din gospodăriile lui alde Bărbat, Achim, Stănei, Lazea, Florea, Aldeș, Neagu, Cobuz, Telea, Comănici, certurile între bărbați și neveste, părinți și feciori, certuri pentru pămînt, cai, machine¹⁾. De ce a irumpt satul acum? De ce tocmai acum? Ce a lipsit muncii de lămurire pînă azi? De ce n-a fost hotărîitoare pilda colectivei existente în sat încă din '52? Ce cuvînt magic a spus tovarășul Nicolae anul ăsta? La aceste întrebări s-ar putea răspunde: pentru că toate acestea s-au adunat, picătură cu picătură, și au format suvoitul. Colinele dobrogene sînt spălate din cînd în cînd de viituri teribile. Apele curg spre coaste, sapă derelă, descompun, se scurg,

1) Vînturătoare de mînă.

Tot satul

— reportaj —

de C. BACIU

Fotografii de A. MIHAILOPOI

pede membrii săi de la sate, după Congresul al doilea: „voi cum vă așteptați pentru socializarea agriculturii?”

Saltul s-a dezlănțuit după ce gospodării de frunte — Ion Ganea și Du-

Gh. Moldoveanu

se adună și iată puhoiul. Avîntul către colectivizarea întregului sat a fost mai puternic, mai vijelios. El s-a dezlănțuit în primăvara aceasta, cînd partidul și-a întrebat lim-

Ion Mărgineanu

URSUL CU... COADĂ

DE CE?

— Ați văzut vreodată urs cu coadă? Un astfel de exemplar nu poate fi găsit decât în grădina din Călărași. Nu în grădina zoologică, fiindcă amintitul port la Dunăre n-are deocamdată așa ceva, ci în grădina din stradă 7 Noiembrie. Ursul de care este vorba, adică ursul cu coadă, nu se găsește acolo în carne și... blană, ci numai reproduc în pensulă pe un vas uriaș folosit ca ghiveci de flori.

Realizarea acestei „picturi” este opera pictorului local Aurel Niculescu, făcută la cererea statului popular, dornic să înfrumusețeze un parc al frunțașilor în producție.

Nu știm dacă pictorul a zugrăvit ursul cu coadă — și încă stufoasă — din neatenție, folosind un alt model decât cel indicat dintr-o carte cu fabule sau — sugubat — a vrut doar să-i distreze pe copiii din Călărași, al căror loc de întâlnire și de joacă este tocmai acest parc. Fapt este că scopul a fost atins. Desenul sifronește în adevăr hazul tuturor. Nu numai pe seama ursului, ci și a autorului și a specialiștilor în zoologie de la statul popular local, care au aprobat năstrușnica „operă de artă”.

Aurel SCĂUNAȘ
str. Viitor nr. 122 - Călărași

PATRIOȚII DIN BUHUȘI

- Așa! Omoară-ți!
- La țurloaie!
- Prindeți-ți!

Să nu credeți că e vorba de un montaj înfățișînd Ku-Klux-Klan-ul în acțiune. Fugăritul nu e un negru, urmăritorii nu poartă glugi. Scena aceasta se petrece într-un peisaj moldovenesc: nu departe Bistrița curge alene, coșurile fabricii de postav fumegă și pe dealuri se plimbă rațe cu papuci galbeni. Iar în prim plan, pe terenul de fotbal, câțiva „patrioți” din Buhuși fugăresc un junior de la „Partizanul” Bacău, care nu s-a lăsat cotoșogit de juniorii „Flamurei Roșii”-Buhuși. Dar dacă n-au putut să-l cotoșogăască fotbalistii din localitate, asta nu înseamnă că n-o să reușească „patrioții” din Buhuși. Din nefericire (pentru „patrioți”) juniorul de la Partizanul fugăea prea repede, și meciul, transformat în cros, s-a terminat cu victoria băcăoanului. Ce s-ar fi întimplat însă dacă-l ajungea?

Din păcate nu cunoaștem numele celor zece băiăși din Buhuși care nu uită complet ce se află pe un teren de fotbal, în timpul unui campionat republican. Buhușenii își cunosc însă „patrioții”, obișnuiți cu... „La țurloaie!” Și-ar trebui să le amintească ei înșiși nu de vestita ospitalitate moldovenească (ar fi poate prea mult), dar de caracterul huliganic al acestor „patriotisme” locale.

mitru Telea — și-au înaintat cere-
rile. Astfel, comuniștii din sat, cei
mai buni gospodari, au deschis ca-
lea valului colectivizării. Inscrierile
au urmat vertiginos, pentru unii
chiar amețitor. Încă și azi oamenii
urcă pe deal, priveșc și se crucesc.
Oare tot ce se vede e mereaua? colec-
tivei? Și după asta ce mai avem de
făcut? Pe cine să ne mai luptăm
să-l convingem? Ce să cumpărăm?
Ce să clădim?

Șovăiala s-a transformat în emu-
lație, în avânt. Dacă la începutul
acestei primăveri colectivizării îi
mai îngăduiau pe noii membri să
nu-și treacă toată averea în cereri,
pe măsură ce valul creștea, îngă-
duința opiniei publice se transforma
în exigență.

Iată, tocmai se citise cererea lui
Niță Aldeș. Se scoală un utemist,
rudă cu Niță, unul Gheorghe Al-
deș. Spune:

— De ce n-ai trecut și machina?
— N-am pus-o, că e un hîrb.

— Ba-i bună!

— Ba-i hîrb! — strigă Niță. — Și
dac-ar fi să-mi tale gîtul n-o
seriu!

— Dați-i cererea înapoi — strigă
oamenii.

*) Moșta — toate pămînturile satului.

Costache Borzea — porcarul
colectivei

Nicolai Lazea

EVRIKAI...

„Am aflat!... a exclamat cu modestie Arhimede oînd a descoperit legea
hidrostatică, descoperire ce avea să aducă civilizației imense foloase. „Evrikai!“
au strigat mîndri și plini de bucurie cei de la întreprinderea „Cosmetica“ — Bucu-
rești cînd au găsit dezlegarea unei probleme care le frămînta creierii de multă
vreme... Numai că noii „arhimezi“ nu descopereau o lege care să acționeze în
folosul omenirii, ci un sistem prin care numai ei să plutească la suprafața unei
aparente corectitudinî... Au descoperit adică un sistem cu ajutorul cărui să
scumpească unele produse, fără să ridice prețul de vînzare al produsului respectiv.

O demonstrație: anul trecut, „Cosmetica“ a lansat pe piață un produs pe
care toți cei care îl folosesc îl apreciază. Este vorba de crema de ras Palmier.
Prezentată în cutii de bachelită de culoare vernil (ca și crema), la prețul de 11
lei, acest produs dă toate satisfacțiile celor ce îl folosesc.

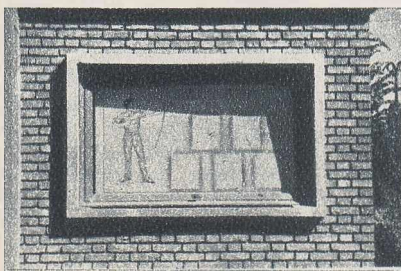
Iată, însă, că am cerut deunăzi la o parfumerie o cutie de cremă Palmier.
Vînzătoarea nu ne-a mai înfățișat obignuta, plăcuta cutie de bachelită verzuiie,
ambalată în țiplă, ci un borcan lat, de sticlă groasă, cu un capac de bachelită
negru pe care se etala o prea delicată etichetă cu denumirea produsului (plus un
palmier...); și toate acestea într-un curățel ambalaj de carton.

Muncoîndu-mi creierii să aflu de ce era nevoie să se schimbe un ambalaj
plăcut, ușor, cu unul pretențios și greu, am aflat... și am strigat: „Evrikai!“ Am
strigat pentru că am făcut și eu o descoperire: conținutul borcanului de sticlă
reprezintă ceva mai mult de două treimi din ceea ce conținea o cutie de bachelită.

Noi adresăm conducerii întreprinderii „Cosmetica“ — București o propunere:
să revină la vechiul ambalaj și să dea consumatorilor întreaga cantitate de cremă.
Și le mai facem o propunere: să nu schimbe compoziția cremei la fiecare
șarjă. Să-și păstreze mereu același parfum, să fie mereu la fel de spumoasă și
să-și mențină ingredientul care împiedică crema să se întărească în cutii.

R. RODA

DREPT LA ȚINTĂ...

Titlul de mai sus este și
titlul gazetei satirice a orașului
Giurgiu, creată cu scopul de a
combate lipsurile și de a ajuta
la lichidarea lor. Ca tot omul
s-o poată citi, gazeta aceasta
a fost instalată în pînă centrul
orașului.

După cum se vede și în foto-
grafie, gazeta satirică nu și-a
ajuns scopul. Pătratele rezervate
articolelor au rămas goale, iar
glurgiuvenii constată cu haz
că arcașul din vitrină, în loc
să tragă în țintă, trage în gol.
F. U.

— S-o lăsăm la urmă — conchide
prezidiul.

Și sfîrșitul ședinței. Se ridică
Niță, roșu, asudat. Spune înă-
bușit:

— Treceți acolo și machina. Apo
strigă:

— Și să știți că e nouă! E nouă
nouă!

Îi vine rîndul și lui Petre Țipu,
fierar. Scrisese în cerere: atît pă-
mînt, atelaje, brațe de muncă —
el și soția...

— Și foalele cu nicovala? — în-
trebă cineva.

— Nu-s ale mele — spune Țipu. —
Le am de la un văr de la Războieni.

Un văr de la Războieni! Da' ce
crede Țipu? Aici, unde toți oamenii
se cunosc unii pe alții cum și-ar cu-
noaște buzunarele? Și acu' cînd toții,
cu mic, cu mare, s-au hotărît să
treacă, acum cînd cererile curg,
acum să umble cu farafasticuri?

— Și cum ai ținut lucru străin
atîția ani? — întrebă altul.

Țipu tace. Femeia lui îl înghion-
tește: „Scrie-le, pune-le acolo“.

Țipu e însă nehotărît.

— O parte-s ale noastre — spune
femeia. Da' o parte-s împrumutate,
o parte făcute...

— Stai jos — îi zice Țipu, și
așezîndu-și soția pe bancă se ridică

Lîngă moara de vînt din stepă, colectivizării și-au făcut izlaz...

el. S-a făcut asemenea liniște, că
fierarul își aude singele bătînd în
țîmple.

— Puneți acolo — vorbește dîn-
sul — un foi, o nicovală, ciocane
mari și mici...

Nu apucă să limpezească de cîte
ciocane e vorba și dacă mai sînt
și clești sau altceva. Sala bate din
palme, strigă „bravo“ și „trăias-
că“, strigă „trăiască colectivul
Țipu Petre“ și entuziasmul e atît de
furtunos și de neașteptat, încît
fierarul se așază la loc și zîmbește
în dreapta și în stînga mai stinghe-

și venind înapoi pe unul mai bă-
trîn, la fel la păr ca al lui“.

Murmure, foiele, întrebări. Smă-
du recunoaște pînă la urmă că a
vrut să mai „scape“ ceva de colec-
tivă și a adus în locul calului său
tînăr, altul cam hîrbuit, primind
de la factor pentru schimb o mie
de lei. Calul bătrîn îl dădea colec-
tivei, iar mia de lei și-o dădea lui.
Poate consiliul să-l fi primit și așa,
dar masa de colectivizării, toți acești
Bărbat, Stănei, Lazea, Achim,
Florea, Aldeș, Neagu, Cobuz, Co-
mănici, Telea, Cojocaru, Ganea,
Giurcă — satul, ce mai încolo! —
i-au dat cererea înapoi. Smădu a
înapoiat mia factorului și a adus
calul cel tînăr în gospodărie.

★

Dacă treceți cumva prin Sim-
băta Nouă, o să vedeți grajdul gos-
podăriei terminat. El va fi însă ne-
încăpător pentru vitele colective —
de pe acum se arată mic, da' așa a
cost proiectul adus de la raion și
oamenii l-au acceptat cum era,
neobișnuiți cu gospodărirea pe scară
mare. O să vedeți și camionul cum-
părat în schimbul boilor și poate
cîteva cai de rasă luați în schim-
bul altora, nu prea de soi.

S-ar putea ca vrînd să-i vedeți
pe ultimii individuali, pe Costică
Lungu, pe Sibiceanu sau pe alții,
să nu puteți. Nu tovarășul Nico-
lae de la raion îi va fi convins și
pe aceștia, nu directorul Ciocîrlău
sau deputatul Ștefan Ionescu, nu
Ganea și nici Dumitru Telea, nu ca-

reva din familia
Bărbat, sau vre-
unul mai isteț din
trei Cobuzi — ci
Nicolae, și Ciocîr-
lău, și Ganea, și Te-
lea, și Comănici,
care joacă armăsa-
rul, și Stănculescu,
șef peste grădină, și
Smădu, care a vrut
să mai aibă o mie
de lei pripocseală
de individual, și
Aldeș, care se a-
pucase să-și dor-
sească machina, și
Petre Țipu, fierar-
ul. Tot acest val
uriaz, pe care co-
munizării notați pe
o hîrtioară ascunsă în fundația
Statului l-au dezlăntuit și pe care
acum nu-l mai poate opri nimeni.

Gh. Rățoi

rit decît a mai fost vreodată în
viața lui.

Se înserase cînd a venit rîndul
lui Ion Smădu. Cererea trecuse
de-acum, cînd s-a auzit o voce din

fund: „Să nespună
tovarășu“ Smădu
dacă are aceiași
cai ca azi dimi-
neată“. Colectivis-
tii se uită cu mirare
unii la alții. Ce-o
mai fi și asta? Vocea
din nou: „Tovarășu“
Smădu și-a scris și
cei doi cai care-i
are. Da' sînt tot
ăia, în seara asta,
ca cei care-i avea
azi dimineată?“
Smădu spune: „A-
ceiași“. „Ba nu —
urmează vocea —
aflați că Smădu
și-a schimbat azi
de dimineată ca-
lul său ăl bun cu cel al factorului
care aduce poșta de la Topologu.
L-am văzut plecînd pe-un cal tînăr

Jean Popovici — preotul
din comună

POVEȘTEA LÎNII DE AUR

— PE MARGINEA POEMULUI „ARGONAUȚII” de DIMOS RENDIS —

Poporul român se cinstește cu o străveche și nobilă virtute: aceea a ospetiei. Cu atât mai mult a știut el să îmbrățișeze cu frățească grijă pe acei prizonieri politici care, fugiți din țara lor, și-au aflat printre noi nu numai salvarea vieții, ci și aceea a idealurilor pe care le purtau, a visului ce le constituia adesea singurul bagaj de pribegie... Desigur că printre acei răzvrățiți s-au găsit și poeți, cîntăreți ai durerilor și ai nădejzilor patriei lor: frații Frășeri, ctitorii culturii moderne albaneze, ale căror cărți s-au vîpărit în ultimul sfert al veacului trecut, în Bucureștii noștri, vestitul poet și luptător bulgar Hristo Botev și atîția alții...

Nu mă sfiesc să număr, alături de acești iluștri fii ai popoarelor lor, poposiți pe meleagurile primitoare ale țării mele, pe un poet încă tînăr — și încă nu îndeajuns de cunoscut pentru meritele sale. Numele său se va înscrie la loc de mare cinste

în cartea luptei pentru libertate a poporului grec, a înrîncenatei bătălii împotriva fascismului și a imperialismului. Dimos Rendis, oaspetele nostru de astăzi, a luptat cu arma în mînă pentru descătușarea patriei lui... Acum, el continuă lupta cu puternicele arme ale minții și ale inimii. Poemul său „Argonauții”, apărut de curînd în tîlmăcire romînească, este, de la primul vers și pînă la ultimul, un patetic imn închinat poporului său, strădaniilor și jertfelor sale, hotărîrii neclintite de a răzbate, prin noaptea asupririi, către zorii care mijesc.

Am socotit întotdeauna ca o impietate, ca o necuviință, încercarea — de altminteri zadarnică — de a povesti „subiectul” unui poem și pătîmesc de ficcare dată cînd vreun critic mă „traduce” și mă „trădează” în felul acesta. Firul epic este adesea numai un pretext pentru efuziunile lirice ale poetului, anecdota un pri-

lej de a polariza implicațiile cele mai felurite. Giuvaerul valorează nu după dispoziția fațetelor, ci după luminile pe care le cheamă și le rășfrînge. De astă dată, însă, vorbind despre minunata poveste a căutătorilor lîinii de aur, a năierilor plecați către legenda Colchidă, povestirea întîmplărilor s-ar părea și mai nelalocul ei, ele fiind în deobște cunoscute din textele clasice, ale mitologiei și poemelor Greciei antice, ca și din multiplele versiuni, adaptări și transcripții, de-a lungul istoriei, în mai toate limbile lumii. Numai că „Argonauții” lui Rendis aduc în povestirea străvechii aventuri a lui Iason și a ortacilor lui, ceva cu totul nou. Aș exprima acest „nou” prin faptul că, îndărătul textului, în transparența lui, strecurat printre rînduri și printre cînturi, veșnic prezent, arareori formulat, cititorul urmărește un aldoilea text, acesta modern, de o acută contemporaneitate, infuzînd, în vechile simboluri, semnificații grăitoare numai pentru acela care le cunoaște graiul... Nu ne aflăm în fața unui fenomen formal, al unui stil pur și simplu aluziv, deghezizat, al unui mod de afabulare. Trecut și prezent, legendar și modern, fantastic și real, nu alternează, ci se împletesc într-un tot organic și conștient, ca urzeala și bătaia într-o pînză. O latură însemnată a măiestriei lui Dimos Rendis stă în tactul și măsura cu care ocolește transplantarea din aureola basmului antic a „evenimentelor” într-o vulgarizare paralelă cu datele concrete ale vremii noastre. Și, totuși, acestea din urmă freamătă — în mînia sau înduioșarea poetului — atât de convingătoare, răstoarnă în așa fel ordinea planurilor, încît ai adesea paradoxalul simțămînt că poemul e „un reportaj” despre antichitate și „o evocare” a frămîntărilor decenii din urmă... Pentru unii care se mai întrebă pînă unde își exercită acțiunea spiritul de partid, cartea lui Rendis e un răspuns subtil dar neconcesiv: Iason este un erou pozitiv, nu reconsiderat, ci considerat în coordonatele epocii sale; ceilalți eroi gîndesc și se mișcă de asemenea ca purtători și exponenți ai poziției de clasă, concepția lor etică, obiectivele pe care și le propun și mijloacele prin care le ating, fiind ale „celor mai înaintați” oameni... ai muncii și ai luptei din vremea lor. Că aceasta nu se vede? Cu atât mai bine. Pesemne a găsit poetul firul

de aur cu care să facă invizibilă cusătura.

Tîlmăcirea în romînește a „Argonauților”, făcută cu dragoste și migală de către poetul Ioanichie Olteanu, are o primă și însemnată însușire: foarte arareori simți

că citești o traducere, atît de cursiv se deapănă firul poveștii, atît de bine se așază ea în ritmurile alese — endecasilabul de obicei greci, monoton, cînd e folosit în pasaje prea lungi, aici salvat printr-o mare bogăție lexică, printr-o sprinteneală și o suplețe neobișnuită; sau versul scurt, cu iz popular romînesc... Te pomenești că traducerea nu o fi credincioasă? Nu. Dimos Rendis a învățat destul de bine romînește, pentru ca să fi vegheat la noua lor operă comună.

Arhitectonica poemului este una simplă, aș spune atică. Bunica povestește — azi, în Grecia de acum, — micuței Diamando, basmul despre acea lîină de aur pe care „nu a văzut-o nimenea pe lume” dar mulți s-au stins pe buze cu-al ei nume...” și „firul negru al povestirii” se toarge, întrerupt din loc în loc de o scurtă revenire în prezent, lîngă copilă și bătrîna ursitoare.

Peripețiile atît de cunoscute — numai fetița nu le știa! — sînt înfățișate pe un ton foarte personal, cu o imagistică pe-allocuri scăpărătoare, cu patos și vervă — „arhaizînd” numai atît cît le șade bine, cît cere culoarea locală, dar fără a se împiedica în scrupule de detaliu... Bunica (și poetul care intervine pe-allocuri, atunci cînd îl podidește dorul de-acasă și dărimă orice convenție artistică) privește cu ochii ei de astăzi, judecă oamenii și întîmplările de atunci cu inima ei de acum. Să îmi îngădui — fiind în lumea poeziei — să vorbesc despre neprețuitul farmec al poemului, datorat acestei rare împliniri: roua care nu risipește colbul...

Pentru cititorul român, tînăr de orice vîrstă — și ne numărăm mulți bătrîni printre aceștia — pentru lar-

gile mase populare care poate nu cunosc povestea lui Iason, a lui Tezeu, a Atalantei, a lui Hercul și a lui Orfeu, a atîtor alte personaje atașate ale basmelor din vremea copilăriei lumii — cartea lui Dimos Rendis va fi nu numai o încîntare, dar și „prilejul de a lua — sau a relua — contact cu unele dintre cele mai frumoase mai durabile plămuiți ale minții omenestii. Prima „tîlmăcire” a lor, făcută de Rendis, și-a doua, cea a lui Olteanu, le-au păstrat din nărilor povești parfumați și așa cum spuneam, l-au îmbinat cu boarea proaspătă a poeziei revoluționare de azi.

N-are poemul cusururi? Beare, și cel mai grav cusur al lui ar fi să nu aibă! Cusururile caracterizează operele valabile, la fel de mult ca și calitățile. Le dau tonalitatea, le cheazăuiesc omenescul, autenticul, trăirea. Bunica — și la vîrsta ei și a basmelor, lucrul se explică — mai lungeste pe alocuri vorba, își mai dă, în petic, făcînd nodul între trecut și prezent... se lasă din cînd în cînd furată de înlînțuirea imaginilor care ar putea merge la nesfîrșit — sau se pierde printre ele și le scapă firul.

Și traducerea abuzează pe ici pe colo de coloratura romînească, fie că pastîșește folclorul (zi bunică, zi, narel de zi etc.), fie că alunecă în falsul orientalism al „Macedonenelor” lui Bolintineanu (versul scurt al lui Orfeu). Nici Tezeu-paralelu nu e de un gust neîndoelnic! Dar toate acestea nu pot umbri contextul în care strălucesc — iau la înfîșurare — stihuri ca acestea: „și firea-și dăruie din plin prea plin” sau „doar toate-au fost odată prima dată,” — fără a vorbi de virtuozități ca: mările, latele, sări-le, batele, care mă fac să regret că Olteanu e atît de puțin prezent cu lucrări originale, fără a diminua rolul important al traducerilor sau chiar al genului mult mai minor al pastîșii și parodiei.

Socotesc apariția poemului lui Dimos Rendis ca un eveniment deosebit de însemnat al literaturii romînești, în rîndurile căreia poetul militează sub genele steaguri ale internaționalismului proletar și patriotismului socialist. Sub aceleași steaguri îngemănate a lucrător și Ioanichie Olteanu. Filifirea lor am simțit-o, caldă și înviorătoare în același timp, de-a lungul lungului poem. Ca cititor și ca scriitor am vrut să le mulțumesc în aceste sumare note de lectură.

August 1956.

Wladislaw BRONIEWSKI

Concert

Sta dirijorul — ce prilej de furii! — nu-i venea să creadă: al filarmonicii gîlțej zvîrlea acordurile-n stradă...

Să vadă cine-i joacă festa, sări spăimos pe scări, cu zorul, strigînd: „dar unde mi-e orchestra? Eu sînt aicea dirijorul!”

Un coș, un clarinet cu dungi, dăduse unor imnuri tonul, iar negre flaute — străzi lungi — și-un jgheab — jagot, țineau isonul.

Văzu că turnuri de aramă, — trompete — norii țîn la gură și-acoperișuri prînd să geamă ca tobele sub lovitură.

În zori de zi — final de act — problema-n fine era clară: Troleul de tramvai, în tact, cînta pe-o strună de vioară!

Bagheta s-o arunce-n drum vru dirijorul: nu-i a bună... Dar soarele, pe caldarîm, țambal de aur parcă-i sună!

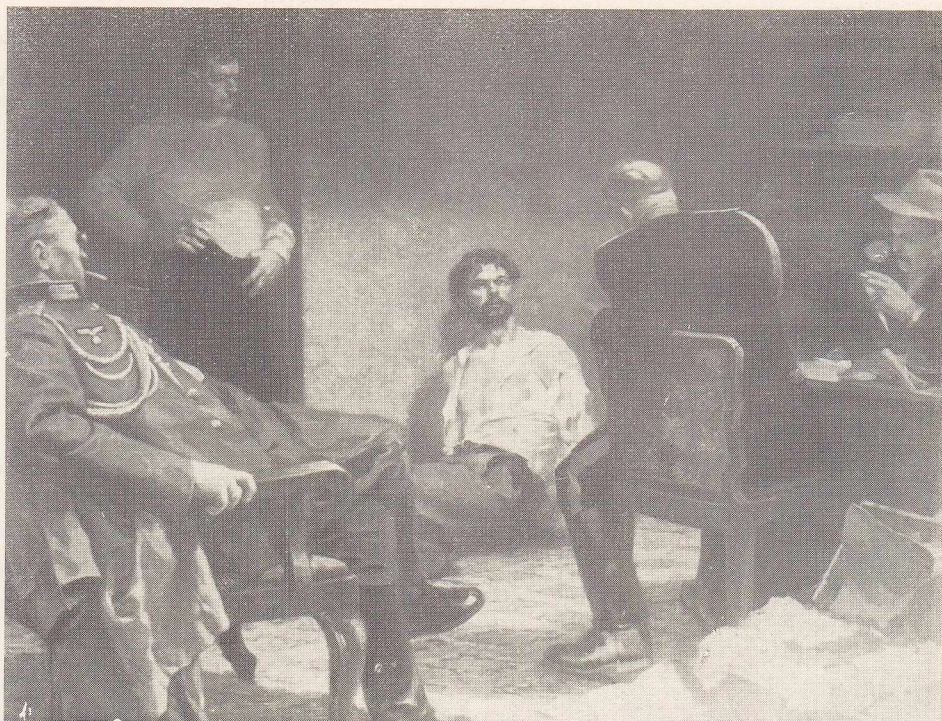
Și-atunci, năuc și plin de praț, el, c-un creion — sau poate-o rază pe-un portativ de telegraf noi compoziții își notează.

În romînește de Cicerone THEODORESCU

DIMITROV MAISTORA

Fata de la țară (ulei)

NIKOLA MIRCEV

Interogatoriul (ulei)

DIN ARTA PLASTICĂ BULGARĂ

Cele citeva tablouri pe care le reproduce revista noastră, fără să fie, poate, cele mai reprezentative, sînt totuși lucrări care sugerează unele aprecieri cu privire la caracterul specific al realismului artei plastice bulgare.

Dacă „Răcinița”, „Fata de la țară” sau desenul „Prinzul” au un caracter popular prin însăși identitatea socială a personajelor și mărturisesc, prin subiect și printr-o tratare ușor accesibilă, simpatia artiștilor pentru omul din popor, în tablouri mai recente, ca „Întoarcerea lui Anton Ivanov”, „Interogatoriul” sau desenul „Pe lângă Agosta”, se afirmă o preocupare socială conștientă și o luare ferma de atitudine a autorilor. Astfel, e evident că tradiția realistă s-a fortificat în anii de după victoria socialismului, cu o concepție încheată despre rolul și posibilitățile artei.

„Răcinița” — pictată în 1894 de Ivan Mărevicika — și „Interogatoriul” — pictat în 1954 de Nikola Mircev, — ca să alăturăm cel mai vechi și cel mai nou dintre tablourile pe care le avem acum în față — sînt concludente nu numai pentru epoca respectivă, ci și pentru unele trăsături morale fundamentale ale poporului bulgar, revelate în condiții diferite.

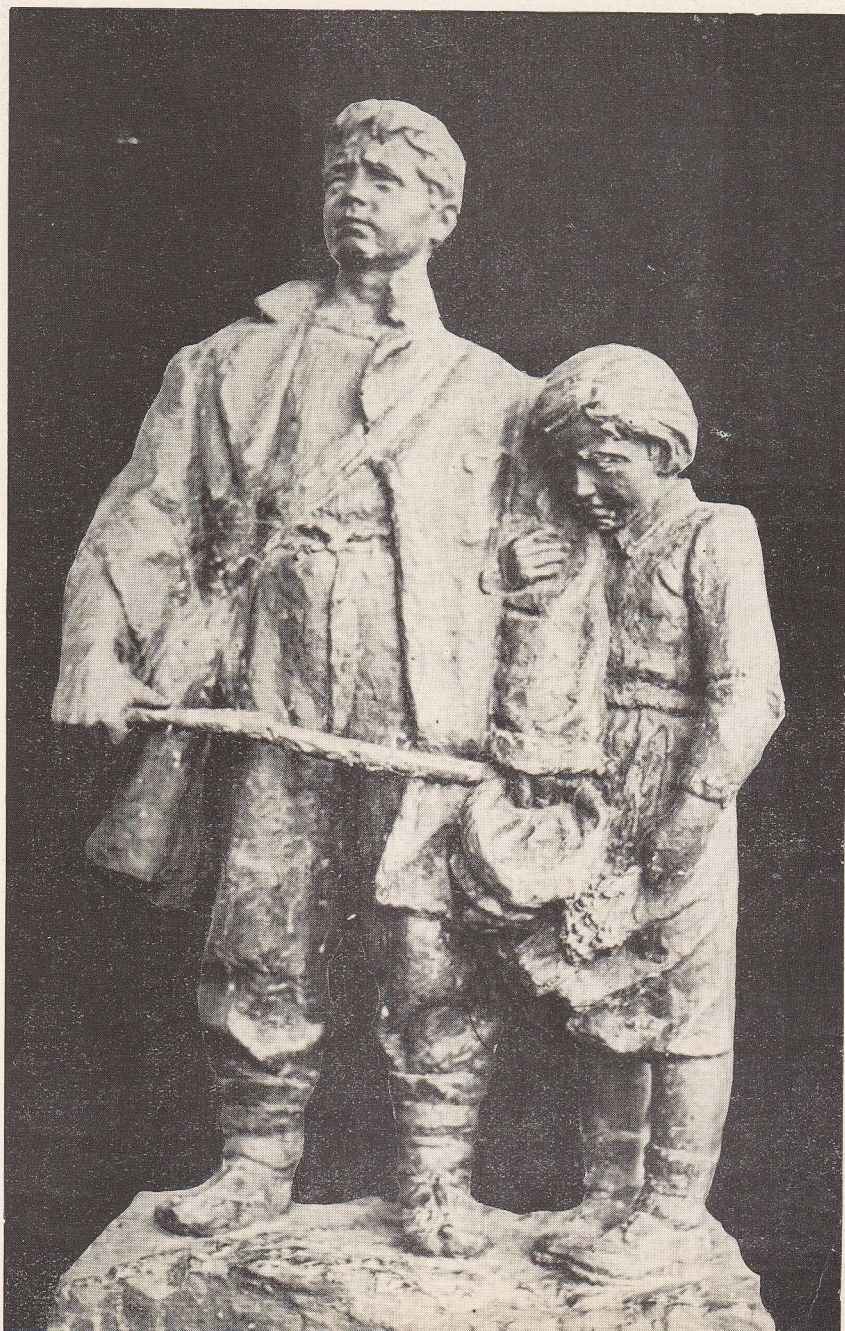
Dacă „Răcinița” surprinde veselie zgomotoasă dar lipsită de vulgaritate a poporului, în „Interogatoriul”, Nikola Mircev relevă existența unor trăsături de caracter care se manifestă într-o stare de lucruri dramatică: mîndria sălbatică de pe fața acuzatului și abrutizarea călăilor săi, sînt aici nu numai temă socială, ci și motive psihologice cărora observația și meșteșugul artistului le dau o valoare de fenomen tipic pentru epoca fascizării: forța spirituală care se citește pe figura prizonierului trîntit la pămînt, înfruntă forța brutala a celor patru zbiri care nu izbutesc să-și strivească cu greutate de plumb a siluetele masive și galonate.

Același ton major al mesajului social îl regăsim în „Întoarcerea lui Anton Ivanov” de Stoian Venev, care acuză războiul pustiitor, sau în desenul „Pe lângă Agosta”, de Gheorghî Daskalov, înfățișînd deținuți politici la locul execuției, ca și în sculptura lui Ivan Blajev „La mormîntul tatălui”, unde ni se pare a înțelege că e vorba de un părinte ucis și un copil care învață dureros să cunoască și să urască pe călăi.

Pe lângă vădita pricepere de a releva psihologia personajelor, fapt ce dă caracter umanist sensibilei compozițiilor cu temă socială ca și simplelor portrete pictate cu înțelegere și căldură, realismul artei plastice bulgare impresionează și prin modestia pictorilor. Chiar Vl. Dimitrov Maistora, care pare să urmărească efecte decorative, nu caută în fond decît un stil cu elemente naționale. Autenticitatea emoției, sinceritatea și puritatea mesajului împiedică opera să alunece în platitudine, chiar dacă simplitatea ei corectă pare a se confunda cu banalitatea Dimpotrivă, cînd e slujită de o mare știință a meșteșugului — cum e cazul, de pildă, — cu tabloul lui Teno Todorov, „Mama mea” această modestie dă operei o inepuizabilă prospețime, care îl cheamă pe iubitorul de artă să o privească neobosit.

IVAN BLAJEV

La mormîntul tatălui (gips)

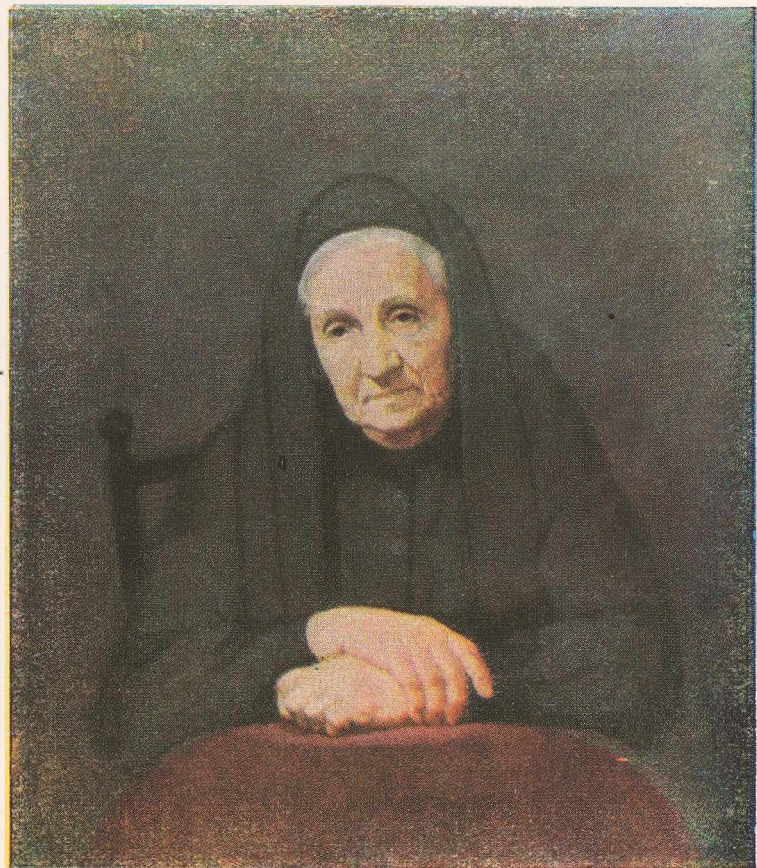

IVAN MÁRCVICKA

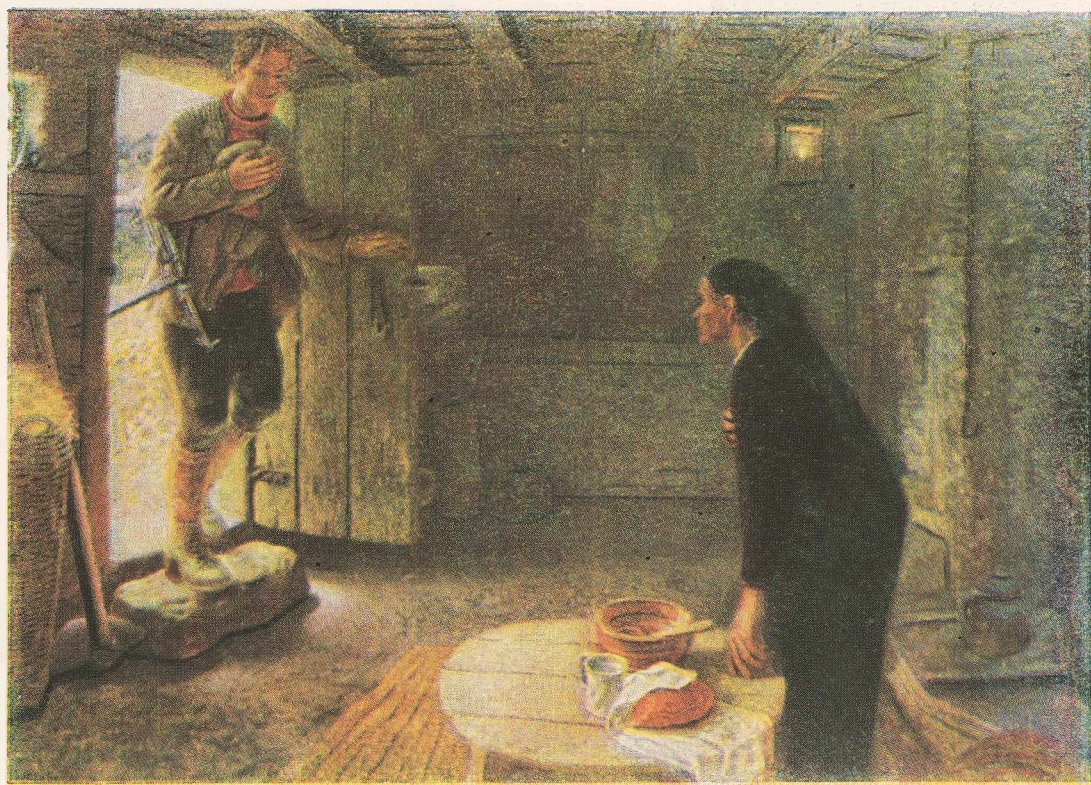

Răcinița (ulei)

JENO TODOROV

Mama mea (ulei)

STOIAN VENEV

Întorcerea lui Anton Ivanov (ulei)

GHEORGHII DASKALOV
Pe lângă Agosta (cretă)

NIKOLA TERZIEV
ata din Rodopi (gips)

ZLATIN BOIADJIEV

Ciobani din Brezovo (ulei)

VESELIN STOIKOV

Prinz (gravură)

de Nicolae ȚIC

Cîteva zile după călătoria Moscova-București cu TU-104, am fost întrebat de nenumărați cunoscuți: ce am simțit în timpul zborului, dacă mi s-a făcut rău și, în general, dacă am tras nădejde că voi ajunge pe pământ nevătămat. („Ce-ai scris, am citit, dar mie să-mi spui deschis, între patru ochi: cum a fost?”) Desigur, înălțimea la care se ridică avionul, cât și viteza lui — aproape viteza sunetului — sînt de natură

Un amănunt demn de înregistrat: în plin zbor, la aproape 11 mii metri înălțime, creioanele stau în perfect echilibru.

să-ți dea oarecari emoții. În ciuda oricăror asigurări, în mîntea fiecăruia, înainte de zbor, se nasc întrebări firești, însoțite, poate, de gânduri nu prea optimiste. Îndată ce avionul a decolat însă, te liniștești, vorbești, alergi de ici colo și ești gata să juri cu mîna pe inimă că și înainte de decolare ai fost stăpînit de un calm îngeresc. Cele două ore și cîteva minute de zbor, de la Moscova la București, au fost un prilej de desfătare pen-

tru noi. Asta fiindcă am avut tot confortul necesar, ca să ne simțim bine. (Prima întrebare — cînd am urcat în avion — a fost dacă avem voie să fumăm. Firește, e voie, scrumierele răs-pîndite peste tot, sînt un indiciu... De altfel, deși s-a fumat mult, n-am simțit fumul. Instalațiile de aerisire asigură călătorului o atmosferă ca aceea de la 2500-3000 m — aer mereu proaspăt, care stîr-nește pofta de mîncare). Am simțit cu adevărat că zburăm, doar în timpul decolării și aterizării. Îndată ce avionul a atins înălțimea dorită și s-a stabilit linia de zbor, ai impresia că stai pe loc, că te afli într-o casă, ori într-un restaurant luxos. Viteza este prea mare ca să-ți mai dai seama de ea, nici nu prea ai puncte de reper, a căror depășire uluitoare să te pună pe gînduri. De la Moscova la Kiev nici n-am zărit pămîntul. Vremea era închisă, cețoasă, și noi pluteam, liniștiți, la mii de metri deasupra norilor. Ne-am petrecut timpul instalați comod în fotoliile elegante, îmbrăcate în mătase — am discutat ca oricare pămîntean, am servit masa și ne-am făcut însemnări. La început ne-am ridicat cu oarecare sfi-ală din fotolii, sprijinindu-ne ca

niște copii care abia învață să se ție pe picioare. Pe urmă, cînd ne-am amintit că știm să umblăm ca oamenii, ne-am plimbat în voie, prin cabine... Încercam să prindem senzații deosebite în timp ce goneam cu 800-850 km pe oră, la peste 10.000 m înălțime, dar din păcate n-am avut o asemenea fericire, încît la sfîrșit toți am ajuns la concluzia că zborul e prea liniștit pentru niște reporteri amatori de senzații tari. Mai multe s-ar putea spune, în această privință, despre călătoria spre Moscova, cu un IL-14, expus unor perturbații mai serioase, care ne-au îngălbenit puțin. TU-104 oferă condiții excepționale de zbor, atît în timpul zilei, cît și noaptea. Întii te atrage confortul cabinei: două salonașe de lux, a cîte șase și opt locuri, sufragerie, vestiar, bucătărie, frizerie etc. Poate că unii au mai mult confort în avion decît acasă... Nu prea înțeleg de ce cabina obișnuită, de 28 de locuri — fotolii, dintre care unele pot fi transformate în leagăne —

tabile și că în momentul de față se studiază deschiderea unor linii aeriene în interiorul Uniunii Sovietice — și apoi în afara granițelor. Cei care au construit avionul s-au gîndit mai întii la om. Călătoria cu TU-104 aduce o mare economie de timp. De pildă, zborul de la Praga la Pekin, prin Moscova, va dura aproximativ 11 ore și jumătate, inclusiv escalele. Aceasta va fi una dintre cele mai lungi linii aeriene din lume — 7120 km. Cu ajutorul lui TU-104 Moscova va fi legată de toate republicile și regiunile Uniunii Sovietice, transportul de pasageri se va face rapid și în condiții optime. Acum 18 ani, de pildă, ca să ajungi la Tbilisi, trebuia să zbori prin Baku, să ocolești munții. Zborul dura trei zile și trei nopți, după care mai trebuiau să treacă cîteva zile, ca să-ți vii în fire. Acum munții și diferitele fenomene meteorologice nu mai sînt o piedică. Pentru TU-104 furtuna mai constituie o grijă doar la aterizare, pe aeroport.

Cîteva clipe înainte de decolarea lui TU-104 de pe aeroportul moscovit Vnukovo. În al doilea rînd de fotolii, vestitul constructor al gigantului TU-104 - A. N. Tupolev.

este socotită mai prejos decît celelalte cabine, cele de lux. Poate pentru că fotoliile sînt mai mici și nu sînt îmbrăcate în mătase? Da' de unde! Aș mai face cîteva zboruri, chiar în cabina obișnuită... De fapt, avionul cu care am călătorit este socotit în întregime de lux. Celelalte — cu aceeași viteză și înălțime — care vor intra în circulație pentru pasageri — vor avea 70-90 de locuri și, deci, interiorul cabinei va fi ceva mai modest. M-am interesat dacă aceste avioane sînt rentabile — țînînd seama că sînt și destul de costisitoare. Mi s-a răspuns că sînt foarte ren-

După cîte se pare, în curînd TU-104 va fi socotit „demodat”. Pe primul loc, în privința vitezei și înălțimii, se va situa o nouă navă aeriană, un adevărat gigant: TU-114, un colos aerian, cu etaje, paturi de dormit etc. Avionul acesta va depăși 900 km pe oră, la înălțimea de 13.000 m; Tupolev, constructorul său, ne-a asigurat că dacă oamenii sovietici își permit deja să vorbească despre acest nou tip de avion, atunci înseamnă că vom avea prilejul să-l și vedem în curînd. Deci, trebuie să ne pregătim sufletește pentru noi impresii...

TU-104 a cucerit și inimile →
bucureștenilor.

Baletista Guan Su-suan in dansul „Furtul burulenii fermecate”.

Dansul „Scandal in castelul ceresc”.

Dansul „Culegerea ceaiului”.

← Cîntăreața Tun Ceji-lin.

Scenă din dansul „Riul toamnei”

Soli ai unei ARTE MILENARE

Poate că atunci cînd am ascultat primele cîntece chinezești sau am văzut întia oară dansurile tradiționale chinezești, am încercat un simțămînt ciudat, în care uimirea depășea admirația. Arta chinezească, și mai ales opera clasică, ni se părea a avea simboluri stranii, greu de pătruns și de reținut, și oricîtă receptivitate artistică am fi avut, nu puteam stabili o comunicare imediată cu ea.

În ochiul unui străin, frumusețile acestei arte se lasă descoperite încetul cu încetul și, abia după ce te-ai deprins cu ele, îți poți gusta farmecul neobișnuit, cu totul personal, îți poți prețui măiestria rară la care ajunge.

Ne-a sosit nu demult în țară un nou ansamblu de artiști chinezi.

De astă dată, publicul — și nu numai esteții rafinați, ci marea masă a spectatorilor obișnuiți — se grăbește a vedea spectacolele ce le prezintă, nu în virtutea vreunei curiozități careia să-i răspundă ciudățenia exotică a acestei arte, ci dornic de a savura acele neasemuite spectacole ale Operei chineze din Pekin, dintre care noi am putut vedea, pînă acum, printre altele, și celebrul „Regele maimuțelor își procură armele din Palatul regelui dragon”. Putem cunoaște acum arta uneia dintre cele mai desăvîrșite artiste ale Operei clasice chineze, Tun Ceji-lin, a cărei voce minunată și înaltă tehnică coregrafică o fac interpreta neegalată a rolurilor feminine tradiționale. O cunoaștem și pe Guan Su-suan care,

dansînd de la vîrsta de 14 ani pe scena Operei din Pekin, a ajuns astăzi la o artă de o subtilitate și o finețe realmente impresionante.

Din Șanhai primim solia unei interesante orchestre de instrumente populare, aparținînd Filarmonicii și trupei experimentale de dramă muzicală, care ne oferă surprize neașteptate, după cum ansamblul coregrafic „Steagul roșu” și artiștii Teatrului Mare din Iunnan ne rezervă spectacole de cea mai bună calitate. S-au întrunit astfel forțe artistice din diferite colțuri ale Chinei, pentru a purta pe continentul european mesajul unei arte bătrîne de milenii dar veșnic tinere, al unei arte emoționante prin vitalitatea și optimismul ei.

IOAN CORVIN DE HUNEDOARA

Diploma scrisă în limba latină, prin care regele Sigismund al Ungariei dăruiește în 1409 lui Voicu, tatăl lui Iancu de Hunedoara, fraților săi Mogoș, Radul și un al doilea Radul și lui Iancu însuși, domeniul regal al Hunedoarei.

La 11 august s-au împlinit 500 de ani de la moartea unui mare om pe care l-a dat poporul nostru, Ioan sau Iancu Corvin de Hunedoara, eroul strălucitelor lupte purtate contra expansiunii turcești, în na jumătate a secolului al XV-lea.

În cinstea memoriei sale, Academia R.P.R. a inițiat sesiuni științifice în București și Cluj, participă și delegații din partea Academiei de Științe a R.P. Ungare, și a organizat diferite manifestări menite să evoce figura marelui erou.

Comemorarea lui este sărbătorită cu aceeași cucernică evocare, atât de poporul frate maghiar, pe care l-a scos din grea cumpănă, dînd o altă întorsătură istoriei sale, cît și de poporul nostru, al cărui fiu a fost.

Originea romînă a acestui viteaz luptător este dovedită din plin de izvoarele vremii. Ioan

aceea de ban al Severinului, conte al Timișoarei și voievod al Transilvaniei.

Ascensiunea lui Iancu de Hunedoara în viața politică și militară începe într-un moment de grea cumpănă pentru regatul ungar. Statul se clătina sub amenințarea dușmanilor: pe de o parte, ostila politică germană, pe de alta, luptele din Boemia; iar ca o culme a pericolului, agresiunea turcească ce devenea din zi în zi tot mai amenințătoare. Acum începe marea rol al lui Iancu și punerea în valoare a tuturor calităților sale. În el trăiau deopotrivă gândurile de adevăr și dreptate moștenite de la poporul care îl născuse și toate idealurile de mai bine ale poporului maghiar, de care se legase prin viață, aspirații și legături de familie. Toate aceste avîntate năzuințe le puse Iancu în slujba celui mai mare scop al vieții sale, pe care l-a urmărit cu toate resursele: lupta contra musuimanelor.

Profînd de tulburările iscate în Ungaria după moartea regelui Albert de Habsburg, din cauza luptelor pentru succesiunea la tron, turcii invadează Transilvania. În momentele acelea de grea cumpănă, Iancu respinge o serie de incursiuni și asedii ale armatei turcești, cîștigînd victorii strălucite la Sintimbru, la Poarta de Fier și apoi la despresurarea Sibiului asediat. Aceste succese îl îndeamnă să întreprindă o mare expediție împotriva Islamului, în Balcani — expediție care avea drept scop eliberarea popoarelor subjugate de turci. Dînd acestei „cruciade” proporții de epopee, Iancu cheamă alături de sine nu numai pe cei mai statornici și mai viteji sprijinitori ai săi — romîni din cele cîteva districte militare — dar și celelalte elemente naționale din Ardeal. În această campanie, numită „expediția lungă”, Iancu de Hunedoara și-a purtat armatele dincolo de Sofia, în inima Balcanilor, repurtînd victorii strălucite, cum au fost cea de la Niș și cea de la trecătoarea Cunovița (1443-1444). Numai frigul, foamea și bolile care se iviseră printre oșteni îl determinaseră pe viteazul luptător să întrerupă această expediție glorioasă.

Temîndu-se de această îndrăzneată înaintare în Balcani a lui Iancu, sultanul Murad încheie în grabă, și în condiții deosebit de favorabile taberei creștine, pacea de la Seghedin. Dar pacea aceasta nu dură mult. La îndemnul papalității se pornește, în 1444, o altă campanie împotriva turcilor, aceea de la Varna. Datorită în bună măsură lipsei de experiență a tînărului rege ungaro-polon Vladislav al VI-lea Jagello, campania avu un tragic sfîrșit pentru armatele creștine, și pentru rege însuși.

În situația grea creată Ungariei prin moartea regelui la Varna, Iancu este ales regent în 1446. Pînă acum el primise de la regii care se succedaseră la tron, fie titlul de ban, fie cel de castelan, și chiar acela de căpitan suprem al oștilor; de astă dată, în consiliul de regență și la regență însăși îl ridicaseră pături mai largi, adică mica nobilime, care-l aprecia și-i înțelegea valoarea. Regența lui Iancu a salvat țara nu numai de pericolul din afară, dar și de acțiunea distrugătoare a forțelor aristocrației avide de putere.

Neputînd uita înfrîngerea de la Varna, Iancu pornește încă o campanie împotriva turcilor,

care se soldează din nou cu o înfrîngere pe Cîmpia Mierlei sau Cosovo-Polie (1448). Apoi, cu venirea la tronul Ungariei a lui Vladislav Postumul, intrigile veninoase ale dușmanilor lui Ioan Corvin fac ca el să rămînă cître 1454, doar conducător al oștilor.

Ultima sa acțiune contra turcilor este aceea de eliberare a cetății Belgradului, „cheia regatului ungar”, care era asediată de Mahomed al II-lea, cuceritorul Constantinopolului. Lupta este încununată de succes, dar curînd, în ziua de 11 august 1456, la Zemun, în fața Belgradului eliberat, Corvin își dă sfîrșitul, răpus de ciuma care izbucnise în rîndurile oștenilor săi.

Faptele sale vitejești în lupta pentru salvarea Ungariei și a întregului apus de primejdia turcească au avut un larg răsădit dîndu-se hotarele țării sale. În Italia el era cunoscut sub numele de „cavaliere bianco” — cavalerul alb, transformarea italianizată a numelui Iancu și care reprezenta un simbol al binelui, al luptei pentru salvarea popoarelor apăsate de greul jug turcesc; popoarele balcanice, care gemeau sub jugul semilunii, îl așteptau pe Iancu de Hunedoara ca pe un elibe-

rator și au creat legende prin care-i glorificau numele și-i cîntau vitejia.

Poporul nostru este mîndru de a fi dat un asemenea fiu viteaz, istoriei luptei pentru libertate a poporului maghiar. Astăzi, cu prilejul împlinirii a 500 de ani de la moartea lui Iancu de Hunedoara, alături de poporul frate maghiar, poporul nostru îi cinstește memoria și îi evocă cu venerație figura luminoasă.

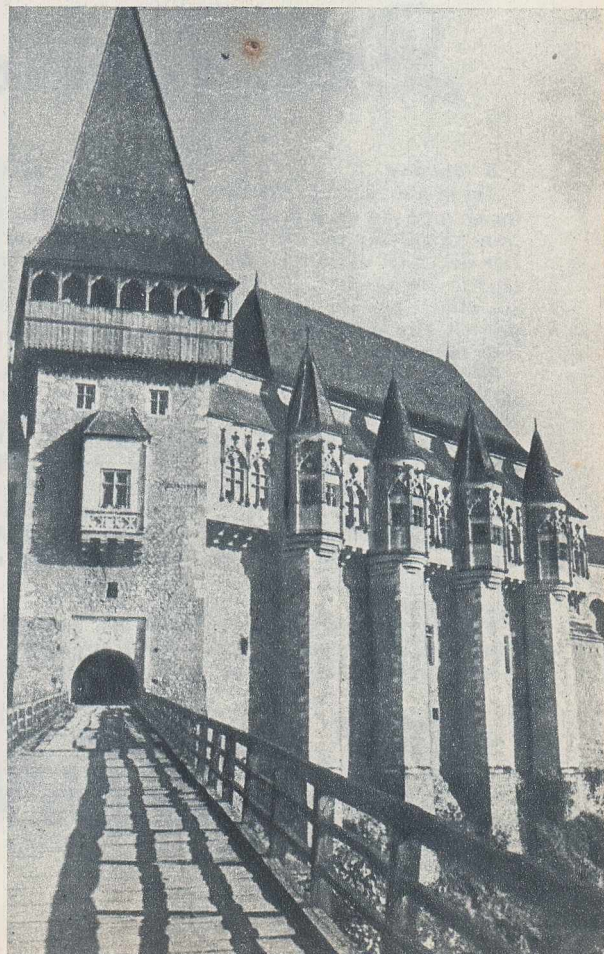
Ioan Corvin de Hunedoara (după un desen din secolul al XVI-lea)

Catedrala catolică din Alba-Iulia, în care se află mormîntul lui Iancu de Hunedoara și acela al fratelui său.

Corvin s-a născut pe la 1387, într-o regiune specific romînească — aceea a Hunedoarei. Amîndoi părinții săi erau romîni, din mica nobilime de țară; tatăl său, Voicu, era oștean al curții și primise, în schimb serviciilor aduse regelui, domeniul regal al Hunedoarei. În tinerețe, Ioan Corvin a fost, pare-se, în serviciul despotului sîrb Ștefan Lazarevici; apoi a intrat în serviciul regelui Sigismund al Ungariei și în această calitate a luat parte la campania din 1420 împotriva husiților. Cu cîțiva ani mai tîrziu, Iancu de Hunedoara pleacă în Italia, unde timp de vreo doi ani se desăvîrșește în tehnica artei militare, la curtea lui Filip Maria Visconti din Milano. Cu acest prilej, face cunoștință cu spiritul renașterii italiene, de care rămîne entuziasmat pînă la sfîrșitul vieții.

Reîntors în Ungaria, în slujba regelui, el își întregeste posesiunile din Hateg cu o serie de sate romînești și urcă pe rînd diferite trepte ca

Castelul de la Hunedoara. →

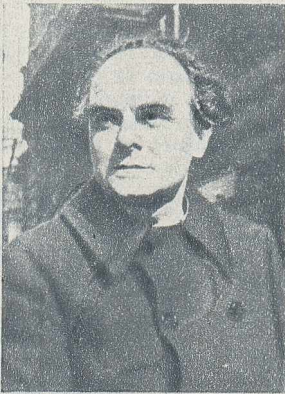
CANARIILE DOAMNEI MANNING

de Ezio TADDEI

In proza italiană a zilelor noastre, Ezio Taddei a făcut să răsunec ecoul unei lumi de asupriți, degradați, striviți de racilele societății capitaliste: șomajul, foametea, exploatarea. Abordând genul romanului cu lucrări ca: „Rotaia”, „Michele Isposito”, „Aveți poștă, Mr. Brown”, „Pinul și coropișnița” (publicat în America) — abordând reportajul și genul scurt în volume ca „Am renunțat la libertate” sau în numeroase schițe și nuvele, el a servit în egală măsură genul dramatic cu lucrări ca, de pildă, „Spartacus”, inspirată de lupta sclavilor antici pentru eliberare, sau „Fetele troiane”.

Viața plină de greutate pe care a dus-o Ezio Taddei încă din copilărie, apoi 18 ani în închisorile din Italia fascistă și în S.U.A. — unde s-a refugiat în perioada ultimului război — l-a condus spre idealurile Partidului Comunist, al cărui membru a și devenit în 1945.

Neașteptata sa moarte, survenită la 16 mai a acestui an, a îndurerat opinia publică progresistă, pe toți cei ce l-au cunoscut, citit și prețuit.

I ntr-o berărie din Glasconia în North Carolina (S.U.A.) câțiva prieteni, așezați la o masă, încercau să-și omoare timpul, bînd și pâlăvrăgînd despre tot soiul de chestii. Nimeni nu se grăbea să plece, pentru că de jumătate de oră se dezlănțuiseră o furtună năprasnică.

Mr. Kramer, funcționar la poștă, se duse să arunce o privire afara, dar nu vru nici măcar să deschidă ușa; se mulțumi să privească prin geam, apoi se întoarse la masă și cu un „br!” înfrigurat, încercă să comunice prietenilor părerea sa despre vremea de afară. Se așeză cu spatele la sobă și încercă să-și umple pipa.

— Tot despre omorul acela vorbiți?

Povestea morții doamnei Francis Manning o știu și eu.

Pe Albert Manning l-am cunoscut în urmă cu câțiva ani. Avea un băiat de 7 sau 8 ani. Îl chema Edward. Era un băiat vioi, plin de viață și foarte drăguț. Albert Manning avea o fermă la care lucrau negri. Căpetenia lor era un anume Samuel; avea soție și copil. Soția lui Samuel ținea foarte mult la stăpîn: surîdea fericită ori de cîte ori Albert Manning

venea la fermă și pleca și ea în Glasconia, cînd avea posibilitatea, ca să-i ducă stăpînului vești și să-i dea sfaturi cu o gingășie de mamă. Firește că asemenea lucru nu prea era pe placul lui Albert. Negresa era o femeie care-și făcea iluzii de prisos. În afară de asta, doamna Francis soția lui Albert, începu din senin să-l urască pe Jewa, fiul negresei.

Din acel moment, negresa nu-și mai găsi liniștea. Își schimbă surîsul de suris, surîdea — pentru că un negru trebuie să surîdă totdeauna în fața unui alb; dar surîdea în așa chip, de parcă voia să-și ceară iertare tuturor.

Albert Manning veni într-o zi la fermă și se duse de-a dreptul la coliba femeii.

— Bertha, unde ți-e băiatul?

Negresa pricepu după tonul vocii că stăpînul nu era în apele lui și răspunse:

— S-a dus să dea de mîncare găinilor. Îl chem deîndată. — Se duse băiat și acesta veni iute, mulțumit că-l cheamă stăpînul.

— Cine ți-a spus să dai de mîncare găinilor?

— Domnule Manning, m-am întors acuma de la arat.

— Nu te-am întrebat de unde te-ai întors... bastard negru ce ești!.. și tu îmi răspunzi așa cum ți-e ție mai lesne.

— Domnule Manning, nici nu mi-a trecut prin minte să vă jignesc.

— Bestie ce ești, îți închipui că ai putea să mă jignești?

— Domnule Manning — spuse mama cu miinile împreunate în chip de rugăciune — iertați-l, Sînteți doar atît de bun... Astăzi sînteți furios în loc să-i răspundă negresei, Albert Manning zbiră către băiat:

— Dă-ți jos pantalonii.

— Domnule Manning... — încercă bătrîna.

— Ți-am spus să-ți dai jos pantalonii!

Își rotea prin aer biciul pentru bivoli, care era lung, cu un vîrf ascuțit cu mînerul de argint fin filigranat.

Țînărul negru stătu cîțva timp cu mîna pe brîul pantalonilor, în speranța că stăpînul se va calma. Dar pînă la urmă, a trebuit să se aplece.

— Mai mult! Apleacă-te mai jos! — strigă patronul.

Și negrul se aplecă și mai mult. Atunci, Albert Manning ridică biciul în aer și începu să tragă; biciul suiera. Negresa spălă rănile fiului ei.

loviturile astea, aplicate cu putere, sfîșie pielea. Pe urmă îl culcă pe băiat. Spre seară, negresa simți o durere mare la inimă și în brațul stîng. Durerea a ținut mai mult timp, dar nimeni nu s-a gîndit ce putea să fie.

A trecut o vreme; durerea dispăruse, rănile fiului se vindecaseră, dar în coliba lor intrase spaima. Trebuie să spun că la scena cu bătaia asistase și micul Edward, fiul lui Albert Manning, care-l aștepta pe tatăl său în automobil, la o distanță de cîțiva pași.

Manning continua să treacă pe la fermă. Negresa Bertha îl privea cerce-

Din jurnalul unui pisoi

de FRED FIREA

5 ianuarie.

Azi m-am născut. Altu-n locul meu ar fi pretins:... „am văzut lumina zilei”... Dar de ce să exagerez? Eu, cînd m-am născut, n-am văzut nimic. Am auzit că abia peste 9 zile o să fac ochi...

6 ianuarie.

Tot nu văd. Ca o compensație, mi se dezvoltă auzul. De pildă, azi am auzit:

— Uite, ăsta alb e cel mai drăguț dintre toți! O să-l botezăm Albîșor... Da, da! Albîșor e cel mai frumos!...

Primul lucru-l observ este că tare-i bine să fii „cel mai”...

13 ianuarie...

Miau!!! Am făcut ochi! Acum știu: sînt cotoi și am 6 frați gemeni. La început,

m-am uitat speriat la ei... pe urmă m-am liniștit: tot eu sînt cel mai frumos! Ca să vă mîaun drept, aveam emoții să nu mă întrecă vreunul... Sînt hotărît: de-acum încolo, cu orice mijloace, voi rămîne „cel mai”...

6 februarie...

Azi m-am uitat mai atent în jurul meu. Vai, cîte minunății cuprinde lumea asta! De dimineață admir necontenit frumusețile naturii: soarele, florile, pomii și farfurioara cu lapte...

Face să trăiești pentru ele... Mai ales pentru asta din urmă...

4 martie...

M-am pomenit de dimineață cu pisica-mamă:

— Albîșor, azi împlinești

două luni... e timpul să mergi la școală... ai atîtea de învățat... la ora asta nu știi nimic despre viață, nu știi ce-i bine, ce-i rău, nu știi nimic despre șoareci, ciîni... într-un cuvînt: nu știi o mulțime de lucruri... Dar asta nu trebuie să te indispuină, pentru că, la fel ca o bună parte dintre pisici, nici tu nu te-ai născut învățat...

Asta m-a mai liniștit. Noroc că mai sînt ignoranți pe lume.

Altfel, cum puteam să mai rămîn „cel mai”...

2 iunie...

N-am mai scris de mult în jurnal. Sînt foarte-foarte ocupat: de 3 luni urmez lecțiile teoretice despre tot ce trebuie să știe o pisică.

Să ne vezi, în fiecare dimineață, pe mine și pe ceilalți 6 frați, aliniați frumos în fața pisicii-mame. Cum își mai dă interesul cu noi! Cîta răbdare are! Din cînd în cînd

ne întrebă: „Ați înțeles?” Cîte unul dintre frații mei răspund uneori „nu”...

Eu însă mîaun întotdeauna, cu multă siguranță, un DA prelung, chiar cînd nu pricep nimic...

Asta atrage priviri admirative din partea fraților și cîte un „Bravo!”, din partea mamei... Hm! Ce ușor e să fii cel mai deștept... Așa că de mîine sînt hotărît să aplic întocmai învățăturile pe care le-am priceput și chiar cele pe care nu le-am priceput... Aș spune chiar că le voi aplica „ad literam”.

dar la pisici nu prea merge fiindcă cele mai multe dintre noi sîntem analfabete...!

5 iunie...

Sînt puțin în panică: a fost prima lecție și am observat că și ceilalți 6 frați aplică învățăturile mamei întocmai...

Aș, că de mîine va trebui ca eu să le aplic și mie întocmai...

★

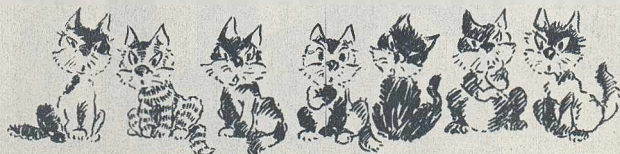
18 iulie...

Ieri a intervenit în viața mea un lucru nou. Am auzit pentru prima dată cuvîntul „problemă”... Mama ne spunea: „Principalele probleme ale pisicilor sînt căldura și laptele...” Mie mi-a plăcut grozav cu vîntul. L-am mieunat frîgînd: „Pro-ble-mă”... Spunîndu-l, parcă m-am simțit mai important.

De atunci, îmi iau un aer grav și spun întruna celor șase frați:

— Mă scuzați! Am treabă. mă duc după sobă, în problema torsului...

Sau: „Sînt ocupat cu problema lînsului pe lăbuțe”... Ceilalți, cînd mă aud, zim-

Una din probele cele mai disputate a fost competiția de volei. În fotografie: Recolta Miercurea Ciuc -- Recolta Tulucești-Galați (0-2)

București), Lucia Păuleț (Bacău), Ecaterina Schirakomir (reg. Stalin), Vasile Purcaru (Bacău).

Natașiei i-am mai rămas datorii cu prezentarea tânărului laminarist de la combinatul metalurgic din Reșița, Ion Vasile, care, cu acel 1:13,1 realizat în proba de 100 m liber, s-a impus ca un veritabil talent.

...Și câte nu s-ar mai putea spune despre voleibaliștii din Chișineu-Criș, din Tulucești sau de la Vama, despre jucătoarele de handbal din Baia Mare, Suceava, Tulcea sau Regiunea Autonomă Gaghiară!

SĂ NU PĂSTRĂM DOAR... AMINTIRI

În fiecare zi a finalelor scriam, alături de însemnările despre participanți... handbalistele noastre frunțate au jucat în fața finaliștilor... jucătorii lotului republican de volei au

susținut o frumoasă demonstrație... pe teren și în tribune, antrenori de ciclism, atletism, handbal...

Toată lumea se îngrijea de finaliști: antrenorii nu pridideau cu sfaturile și îndrumările tehnice, organizatorii erau într-o adevărată întrecere, activiștii asociațiilor erau numai în mijlocul concurenților și, pînă și noi, ziariștii, nu ne mai înduram să părăsim cele două baze sportive care găzduiau finalele. Acum, întrecerile s-au terminat. Păstrăm cu toții despre ele amintiri ca de la cele mai frumoase serbări sportive.

Dar nu numai amintiri trebuie să păstrăm de la marea întrecere a tineretului.

lui. La finale am cunoscut cu toții mai bine poate ca oricînd cît de mult a răscolit, această competiție, colectivele noastre sportive, am aflat despre sutele de mii de participanți ale primelor etape, despre alte sute și mii de sportivi talentați, cu perspective, despre zeci de secții pe ramuri de sport nou înființate...

Și tot la finale i-am cunoscut pe finaliști, am notat cu grijă performanțele lor.

Despre toate acestea păstrăm doar amintiri? Nu! Să ne îndreptăm nu numai gîndurile, dar și... pașii, către ei. Să-i urmărim și în activitatea lor viitoare, să-i ajutăm să aplice cele învățate la finale, să le îndrumăm mai departe pregătirea!

Dan GÎRLEȘTEANU

Uf, căldurile! Suc, suc, cît mai mult suc!

În pauză, o gustare...

O TRADIȚIE CARE ...HM!...

Hotărît lucru: tradiționalist nu sînt. Adică nu sînt acea lighioană care leșină de plăcere cum îi miroase ceva a vechi, a putregai, a mort; care strîmbă din nas cum se lovește de faptul proaspăt și nou. „Așa ceva nu s-a mai pomenit!” — se indignează lighioana tradiționalistă față de vreo schimbare. Ei și? Dacă nu s-a pomenit, încă se pomenește acum, și-o să se pomenească. Așa cum vîd eu lucrurile, tradiționalistul nu-i altceva decît un dobitoc trîndav, care caută să perpetueze anume obiceiurile și idei străvechi, numai să nu-și strice confortul și tabietul gîndirii sale leneșe. Dumnealui își argumentează la tot pasul: „Eu așa am apucat!” — apuca-l-ar apoplexia!...

Dacă însă nu dau doi bani pe tradiționalist—asta nu înseamnă că nu cunosc valoarea tradiției. Care om cu scaun la cap o să dea cu piciorul întregii moșteniri a trecutului? Cîte lucruri bune n-are trecutul nostru! Pe acelea le păstrăm și le vom păstra. De aceea, ca și dumneavoastră, am aplaudat cu căldură, la Teatrul Armatei, cuvintele pline de înfiorare prin care Banul Miked răspunde hapsinei doamne Clara în drama „Vlaicu Vodă, privitor la datină:

„...Nu se sfîrîmă veacurile ce-au trecut!

Și cu veacurile-acelea datina ni s-a făcut...”

Dar a nu respinge trecutul și a ține în ființă bunele lui tradiții—este una, iar a primi de bune absolut toate ale trecutului, numai fiindcă „așa e datina”—este alta.

Unii cred că și un nărav prost moștenit din vechi ar constitui tot o tradiție. Tocmai de aceea, vreau să vă vorbesc astăzi despre o tradiție care... hm!... și despre niște tradiționaliști care... del!...

Mă rog, să zicem că vrei să te urci în tramvai și e îmbulzeală mare. Politicos, te dai mai într-o parte ca să treacă o bătrînică. Atunci, auzi în spatele tău o voce indignată:

— Care paștele lui e ăla de se ținea cu' de politețuri?!

Sau să presupunem că stai cu iubita pe o bancă în Cișmigiu și schimbi cu ea gingașe cuvinte de iubire, sub clar de lună. Numai ce, iată, trec pe-acolo doi găliganii care, certîndu-se, își spun ceea ce i-a spus lăncu „zugrav de case romîn”, Leancăi văduva în „Justiție” a lui Caragiale, a-nume: „M-a-njurat dumnealui, pardon, facu-ți și dregu-ți”... Însă găliganii noștri spun mai de-a dreptul, pe romînește.

Sau, în sfîrșit, te întîlnești cu colegul, care dă să intre-n cîrciumă la ora cînd ar trebui să fie la slujbă.

— Mache — îi zici — vezi că te-a luat șeful la ochi!...

Iar el: „Hai s... !Ce te privește?”

Dacă l-ai lua pe Mache deoparte și i-ai spune: „Nu-i frumos, băiatule, să-njuri!”—răspunsul lui ar fi prompt:

— Lasă, bă, că de cînd e romînul pe lume tot înjură,

și n-a mai murit nimeni. Eu așa am apucat. Așa-i datina!

Aici n-ai cum să-l contrazici. Așa a apucat dumnealui, fiindcă așa ni-i obiceiul sau mai degrabă năravul.

Iată, la anul 1718, a apărut la Veneția o carte intitulată: *Istoria delle moderne Rivoluzioni della Valachia, con la descrizione del Paese, natura, costumi, riti e religione degli abitanti*, adică „Istoria modernelor Revoluții ale Valahiei, cu descrierea țării, a firii, obiceielor, ținuturilor și credinței locuitorilor”. Autorul cărții este florentinul Anton Maria del Chiaro, carele fost-a secretar pentru limbile occidentale la curtea lui Constantin Vodă Brîncoveanu. Chiar la al doilea capitol, fostul secretar domnesc zice:

„...părinții înșiși deprind copiii cu înjurături, și se desfată cînd aceștia descorcă primele silabe din expresiile triviale, mîndrindu-se chiar cînd combină noi înjurături. În cei 7 ani cît am trăit în Valahia, n-am avut ocazia să aud că cineva a fost pedepsit pentru înjurături, fie de către instanțele judiciare, fie de cele bisericesti.”

Așa grăia Anton Maria del Chiaro, la 1718. Dar poate că toate acestea nu-s decît niște infame calomnii debitate de un străin de neam? Aș! Căci tot pe acea vreme, pe la 1710, însuși mitropolitul țării, Antim Ivireanul, într-una din „didahiile” sale, adică în predica pentru „Duminica Vameșului”, ceartă și afurisește pe cei ce au spurcatul nărav al înjurăturii, și se întrebă cu asprime:

„...ce neam înjură ca noi de lege, de cruce, de cuminecătură, de morți, de comîndare, de luminare, de suflet, de mormînt, de colivă, de prescuri, de ispovedanie de boteze, de cununie și de toate tainele sfinței besoareci?...”

Carevasăzică: dacă acum 250 de ani, în Țara Romînească, se înjura strașnic de toate cele sfînte și nimeni pe nimeni nu pedepsea, de ce adică să nu înjurăm și azi?

Parcă-l aud pe tradiționalist zicînd ritos:

— E tradiție, domnule! E datină!

Ei, fire-ai tu al dracului de tradiționalist... poftim! m-a luat și pe mine gura pe dinainte... Grea pedeapsă „tradiția” de soiul ăsta!

Cum spuneam: bată-te să te bată de tradiționalist, da' de ce numai înjurătura ar fi o datină, și n-ar putea fi una indignarea nobilă a mitropolitului Antim?

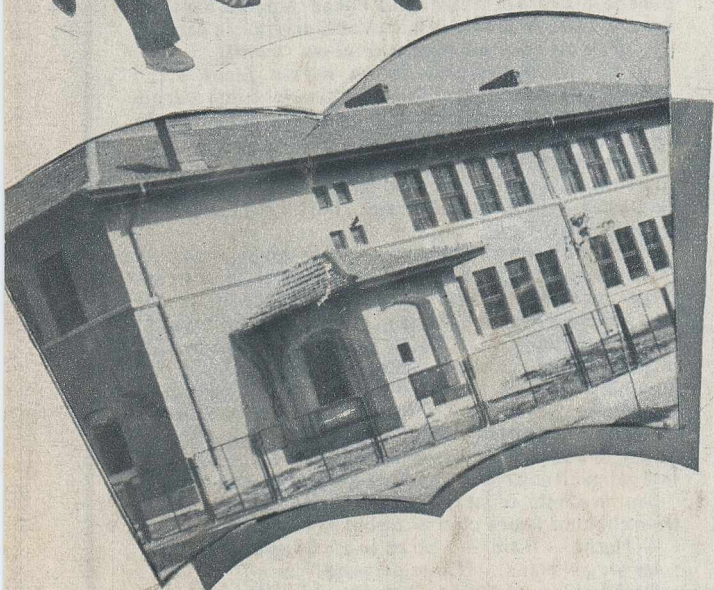
Eu unul cu asemenea tradiție sînt!

Lascaț SEBASTIAN

Pe Stadionul Tineretului din București, s-a desfășurat finala spartachiadei de vară a tineretului la care au participat peste 900 de concurenți și concurențe.

Incep școlile...

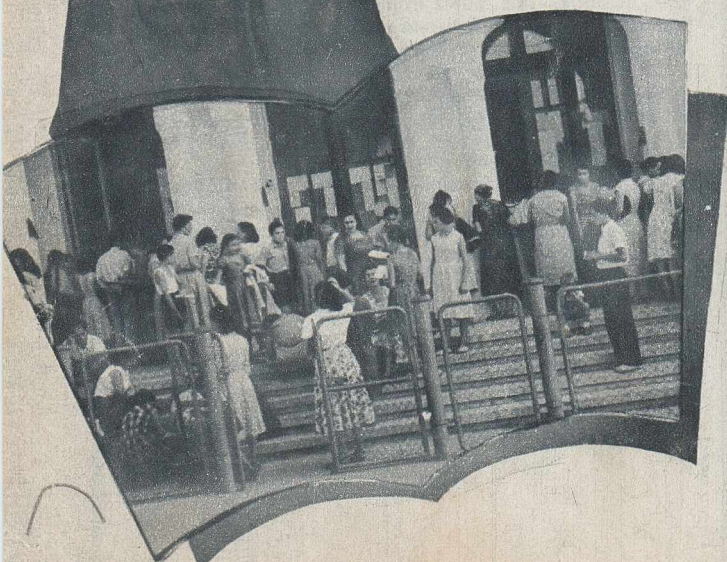

↑ Cartierul Străulești din Capitală are o nouă școală de 7 ani, care a intrat în folosință la 15 septembrie.

„Salut Hotărîrea...” — spune profesorul Simion Budea, directorul Școlii nr. 19 din Cluj, care în 37 de ani a dăscălit generații întregi de elevi.

Animatie! Elevi și eleve așteaptă deschiderea Școlii medii „Aurel Vlaicu” din cartierul Grivița. ↓

15 septembrie. Zugrăvite, reparate, dichisite, școlile elementare și medii și-au redeschis larg porțile. Vacanța de vară s-a sfârșit; a început noul an școlar. L-au început cu emoție atât „bobocelul” de șapte ani, care calcă azi pentru prima dată pragul școlii elementare, cât și „veteranul” din clasa a zecea. Emoționați sînt și învățătorul, și profesorul, și directorul școlii; emoționați sînt și părinții și, fără să exagerez, cred că în această zi emoționat este și Ministrul Învățămîntului.

De obicei începutul anului școlar este precedat de o febră, aproape generală, care poate fi denumită foarte potrivit, „febra lui septembrie”. Boala aceasta plăcută a învățaturii se extinde mereu, cuprinde mase tot mai largi și, dacă am face o socoteală, cât ar fi ea de neștiințifică, numărul celor „contaminați” s-ar ridica la milioane. Cine oare nu-i preocupat în septembrie de problema deschiderii școlilor? Cine — dacă nu e personal angrenat într-o formă sau alta de învățămînt — n-are cel puțin un copil sau măcar vreo surioară ori un nepoțel pe care să nu-l vadă pornind, cu cărți proaspete sub braț, spre poarta larg deschisă a școlii din cartierul său, din satul său?

Mii de învățători și profesori, activiști și funcționari din sectorul învățămîntului, editori și autori de manuale, tipografi, lucrători din librării, muncitoare care au confecționat toată vara milioane de caiete, constructorii de școli — toată lumea aceasta a avut pînă azi un obiectiv precis: deschiderea noului an școlar.

Numai în București, băncile claselor celor 393 școli elementare și medii au fost ocupate de 105.000 elevi, înțîmpinați în prima zi de școală de 6.500 de învățători și profesori.

De zeci și zeci de ani, toamna se deschid totdeauna școlile. Dar anul acesta școlar, pentru noi cei din R.P. R., marchează o cotitură în învățămînt: în acest an se pornește la învățatură pe baza unei Hotărîri care trasează drumul ridicării școlii de cultură generală la un nivel mai înalt, corespunzător menirii ei, de factor important în progresul cultural al poporului.

Pentru traducerea în viață a Hotărîrii C. C. al P.M.R. și Consiliului de Miniștri cu privire la îmbunătățirea învățămîntului de cultură generală, febra obișnuită din ajunul deschiderii școlilor s-a transformat anul acesta într-o mobilizare a tuturor forțelor, începînd cu orga-

nele de stat și încheind cu elevii și părinții lor.

Sînt importante transformările în învățămîntul nostru, legat de ridicarea la o treaptă mai înaltă a învățămîntului de cultură generală?

Această întrebare am pus-o mai multor oameni: învățători, profesori, părinți, elevi, profesori universitari, membri ai comitetelor școlare. Iată ce am aflat pînă acum:

18.000 elevi și 1.300 cadre didactice la Cluj

Pe profesorul Vasile Florea l-am întrerupt de la o operație de aritmetică simplă. Nu în clasă, ci în biroul său, de unde conduce învățămîntul preșcolar elementar și mediu din orașul Cluj. Făcea totalul elevilor din acest an: 18.000 fără preșcolari. Toți aceștia trebuiau școlarizați pînă la data începerii noului an școlar. Socoteala a continuat la numărarea învățătorilor și profesorilor: 1.300 — cu 500 mai mulți ca înainte de război.

„Noi, membrii corpului didactic, ne-am însușit din capul locului problemele ridicate de Hotărîre — ne-a împărțășit tovarășul Florea.

— În primul rînd ne-am bucurat de sporirea duratei învățămîntului de cultură generală cu încă un an. În afară de aceasta, o măsură binevenită este aceea a introducerii în învățămînt a studierii mai multor limbi străine, precum și a economiei politice, marxismului și logice. Rezultatele se vor vedea peste cîțiva ani, cînd primii absolvenți ai școlilor medii vor porni în viață mult mai pregătiți.”

★

... În jurul cartierului Căramidari din Cluj, se găsesc fabricile și uzinele cele mai importante ale orașului: „Ianoș Herbak”, „Unirea”, „Carbochim”, „Libertatea” ș. a. Secretarul organizației P.M.R. de cartier este chiar directorul școlii la care învață o bună parte dintre copiii muncitorilor angajați în întreprinderi: profesorul de fizico-chimie și matematici Simion Budea. Timp de zeci de ani, în sate îndepărtate din Ardeal, profesorul Budea a dăscălit generații întregi de școlari; iar ultimii 11 ani de profesorat într-un cartier muncitoresc al Clujului i-au completat competența în problemele pedagogice.

— Salut cu entuziasm Hotărîrea — mi-a spus tovarășul Budea. Ea îmbunătățește enorm învățămîntul de cultură generală. Școala de zece ani avea un program

supraîncărcat; pe viitor, în 11 ani materia se va eșalona și va fi un învățămînt mai temeinic. Este un sprijin dat nu numai elevilor, ci și profesorilor.

Experiența de aproape patru decenii a profesorului Budea îi dă posibilitatea să-și spună părerea în problema mixtării. Iată-o:

— Nu sînt de acord cu acei părinți care susțin că învățămîntul comun — băieți și fete — n-ar fi potrivit. Le-am zis acestor părinți și vă spun și dumneavoastră: în clasele mixte va fi o permanentă trecere între băieți și fete. Îi cunosc eu pe băieții cu care ajung la vreo 15 ani! Nici unul din ei nu vrea să ajungă de risul fetelor. Vor învăța mult mai bine. Și sînt sigur că nici fetele nu se vor lăsa mai prejos, din același motiv.

N-am putut să mă despart de profesorul Budea înainte de a-i accepta o invitație. M-a dus să vizitez o clădire nouă, ridicată numai la cîțiva pași de școala condusă de el: clădirea impunătoare a școlii elementare de 7 ani, cu limba de predare maghiară, care intră în folosință acum, o dată cu aplicarea Hotărîrii pentru îmbunătățirea învățămîntului de cultură generală.

La o școală cu limba de predare germană

Printre școlile de 7 ani din București care devin școli medii de 11 ani, se numără și școala cu limba de predare germană din str. Luterană.

Iacob Neuman, directorul acestei școli, ne-a vorbit despre amenajările făcute școlii, pentru ca să poată cuprinde 600 elevi — ne-a vorbit despre dezvoltarea ei crescîndă din ultimii șase ani, ajungînd acum la douăzeci de clase paralele.

Școala se bucură de mult sprijin din partea Ministe-

Au fost expuse primele cărți școlare.

